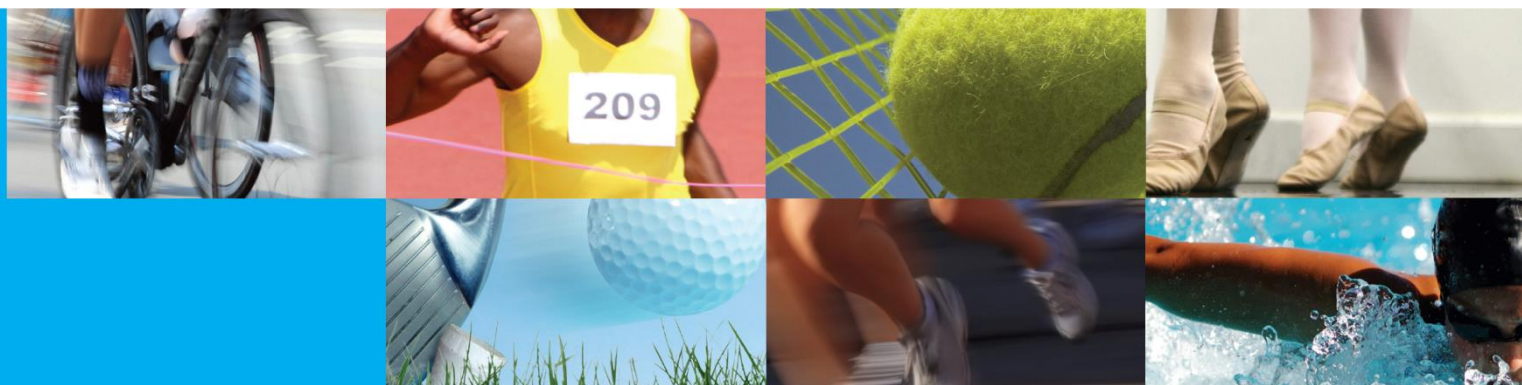




Ruimte voor sport in Ede

Onderzoek naar de behoefte aan buiten- en binnensportvoorzieningen
in 2016, 2020 en 2030

Björn Schadenberg

David Romijn

Ruimte voor sport in Ede

Onderzoek naar de behoefte aan buiten- en binnensportvoorzieningen in 2016,
2020 en 2030

in opdracht van gemeente Ede

Björn Schadenberg
David Romijn

Mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

*Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut*

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	7
1.1	Onderzoeksvragen	7
1.2	Werkwijze	7
1.3	Leeswijzer	8
2.	Bevolkings- en ledentalontwikkelingen	9
2.1	Bevolkingsprognose	9
2.2	Leerlingenprognoses	10
2.3	Ontwikkeling ledentallen van sportbonden	11
2.4	Ontwikkeling zaalsporten	14
3.	Buitensport	17
3.1	Voetbal	17
3.2	Hockey	23
3.3	Korfbal	25
3.4	Tennis	27
3.5	Atletiek	29
3.6	Honk- en softbal	30
4.	Binnensport	31
4.1	Introductie	31
4.2	Draagvlakcijfers sporthallen, sportzalen en gymzalen	35
4.3	Richtlijnen sporthallen en -zalen	38
4.4	Gebruikersonderzoek	38
4.5	Analyse afstand onderwijs tot sport	40
4.6	Conclusie	40
5.	Conclusies en aanbevelingen	41
5.1	Conclusies	41
5.2	Aanbevelingen	42
	Bijlage 1 Aanvullende figuren en tabellen	45
	Bijlage 2 Toelichting rekenmodel	53
	Bijlage 3 Tekstuele bijdragen gebruikersonderzoek	55

1. Inleiding

De gemeente Ede wil beschikken over inzicht in de behoefte aan gemeentelijke sportaccommodaties nu en in de toekomst. Deze rapportage brengt de huidige en toekomstige benodigde capaciteit aan buiten- en binnensportvoorzieningen in beeld in de gemeente Ede in 2016, 2020 en 2030. Dit ruimteonderzoek moet bijdragen aan het nemen van gefundeerde besluiten over de herziening van het sport(accommodatie)beleid van de gemeente Ede.

De gemeente Ede wenst, gegeven de bevolkingsontwikkeling en de ontwikkelingen in het sportlandschap, inzicht te verkrijgen in de capaciteit en de behoefte aan sportaccommodaties in de toekomst. Met de prognoses die in dit onderzoek naar voren komen, kan door de gemeente een juiste inschatting worden gemaakt welke investeringen op korte en lange termijn nodig zijn op het gebied van sport en wat een meest optimale en toekomstbestendige configuratie van sportaccommodaties voor de gemeente Ede is.

We maken in het onderzoek inzichtelijk wat de huidige vraag is naar gemeentelijke buitensportvoorzieningen voor voetbal, hockey, korfbal, tennis, atletiek en honk- en softbal en binnensportvoorzieningen (sporthallen, sportzalen en gymzalen). Door confrontatie met het aanwezige aanbod wordt duidelijk of, en in welke mate, er in Ede tekorten dan wel overschotten bestaan bij een of meer typen voorzieningen. Op basis van te voorziene demografische ontwikkelingen richting 2020 en 2030 en de recente ontwikkelingen in de landelijke en lokale sportdeelname, bepalen we of en in welke mate de vraag naar voorzieningen verandert en wat daarvan de implicaties zijn voor de verhouding met het bestaande aanbod.

1.1 Onderzoeksvragen

Buitensport

1. Wat is de huidige vraag naar velden of banen voor voetbal, hockey, korfbal, tennis, atletiek en honk- en softbal in de gemeente Ede en hoe verhoudt dit zich tot het huidige aanbod?
2. Wat is de vraag naar velden of banen voor deze sporten in 2020 en 2030 op basis van de te verwachten bevolkingsontwikkeling (omvang en samenstelling) en de recente ontwikkelingen in de landelijke en lokale sportdeelname en hoe verhoudt dit zich tot het huidige aanbod?

Binnensport

3. Wat is het huidige gebruik van de binnensportruimte door verschillende gebruikersgroepen en waar en wanneer doen zich knelpunten voor in de bezetting van binnensportruimte?
4. Wat is de huidige en toekomstige (in 2020 en 2030) vraag naar binnensportaccommodaties in de gemeente Ede voor onderwijs en binnensport en hoe verhoudt dit zich tot het huidige aanbod?

1.2 Werkwijze

Buitensport

Voor de vraag-aanbod analyses van de buitensportvoorzieningen gebruiken we ons ruimte-instrument. Dit rekeninstrument is toepasbaar op de sporten voetbal, hockey, korfbal, tennis en honk- en softbal. Voor deze sporten wordt op basis van team- of ledenaantallen en planningsnormen, vastgesteld door de

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en NOC*NSF, het benodigde aantal velden of banen berekend. Daarbij wordt onder meer gecorrigeerd voor een variabele belasting door verschillende leeftijdsklassen. Voor atletiek zijn geen algemeen geldende planningsnormen beschikbaar. Wel zijn er vuistregels die worden gebruikt om de ruimtebehoefte te bepalen. Deze vuistregels zijn aangevuld met een beschrijving van de situatie in vergelijkbare gemeenten. Daarnaast is contact opgenomen met de atletiekvereniging over het gebruik van de atletiekaccommodatie.

Op basis van de verwachte bevolkingsgroei en de veranderende bevolkingssamenstelling bepalen we wat de vraag naar velden en banen is in 2020 en in 2030. Eventuele tekorten of overschotten in 2020 of in 2030 worden zichtbaar door de toekomstige behoefte te vergelijken met het huidige aanbod. Via een enquête is aan alle sportverenigingen naar de ontwikkelingen in ledenaantallen tussen 2010 en 2016 gevraagd. Met deze gegevens is het mogelijk om uitspraken te doen over hoe de ontwikkelingen van de verenigingen in de gemeente Ede zich verhouden tot de landelijke ontwikkelingen. Op basis hiervan kunnen betere voorspellingen over de toekomstige behoefte gemaakt worden.

Binnensport

Voor de vraag- en aanbodanalyse van binnensportaccommodaties werken we met draagvlakcijfers uit de Planologische Kengetallen en richtlijnen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en NOC*NSF uit het Handboek Sportaccommodaties. De draagvlakcijfers uit de Planologische Kengetallen geven een bandbreedte aan, waarbinnen de werkelijke behoefte ligt. Door de huidige bezettingsgraden en eventuele overlopmogelijkheden in sportzalen en gymzalen en/of particuliere accommodaties te betrekken bij de vraag- en aanbodanalyse, wordt beschreven of de minimale of maximale variant het meest van toepassing is.

De VNG en NOC*NSF hanteren beide een andere richtlijn ten aanzien van het aantal uren (sport)gebruik dat noodzakelijk is voor de realisatie en exploitatie van een sporthal of sportzaal. Op basis van de verhuuroverzichten maken we het huidige sport- en onderwijsgebruik (in uren) van de sporthallen inzichtelijk en leggen deze naast de richtlijnen van VNG en NOC*NSF.

Voor het uitvoeren van toekomstprognoses kijken we naar de verwachte bevolkingsontwikkeling, de leerlingenprognoses en recente ontwikkelingen in de landelijke sportdeelname, en wat dit zal betekenen voor de toekomstige vraag naar binnensportaccommodaties. Hierbij wordt het gebruik van het bewegingsonderwijs in sporthallen, sportzalen en gymzalen gerelateerd aan leerlingenprognoses, uitgaande van een gelijkblijvend aantal klokuren bewegingsonderwijs. Voor de verwachte ontwikkeling in bezetting door sportverenigingen baseren we ons op landelijke cijfers over de ontwikkeling in gebruik van sporthallen per leeftijdscategorie.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de uitgangspunten met betrekking tot de huidige capaciteit en bevolkingsontwikkeling in de gemeente Ede. Hoofdstuk 3 gaat in op de vraag naar en het gebruik van de buitensportvoorzieningen nu en in de toekomst. Hoofdstuk 4 betreft eenzelfde analyse over de binnensport. Hoofdstuk 5 noemt en verbindt de belangrijkste uitkomsten van de voorgaande hoofdstukken en formuleert op basis hiervan enkele aanbevelingen.

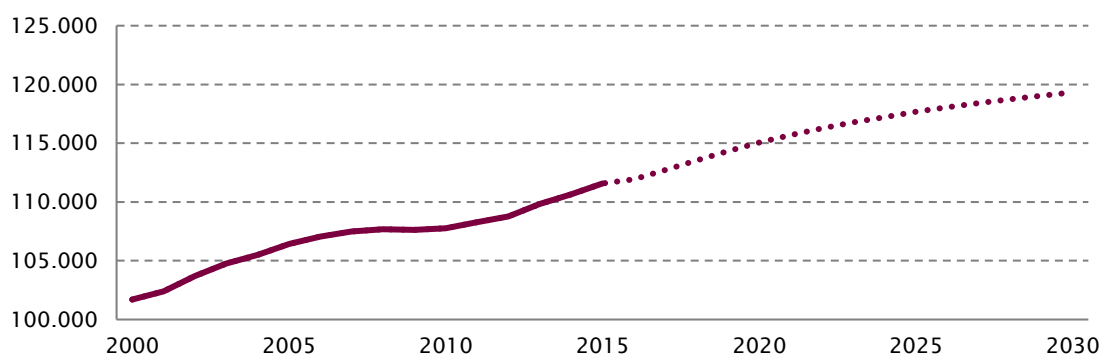
2. Bevolkings- en ledentalontwikkelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we enkele prognoses en ontwikkelingen die van belang zijn om de huidige behoefte aan buitensport- en binnensportvoorzieningen in context te plaatsen, en om de toekomstige behoefte te bepalen. Het gaat daarbij om bevolkings- en leerlingenprognoses en de ontwikkeling van het aantal leden bij sportbonden.

2.1 Bevolkingsprognose

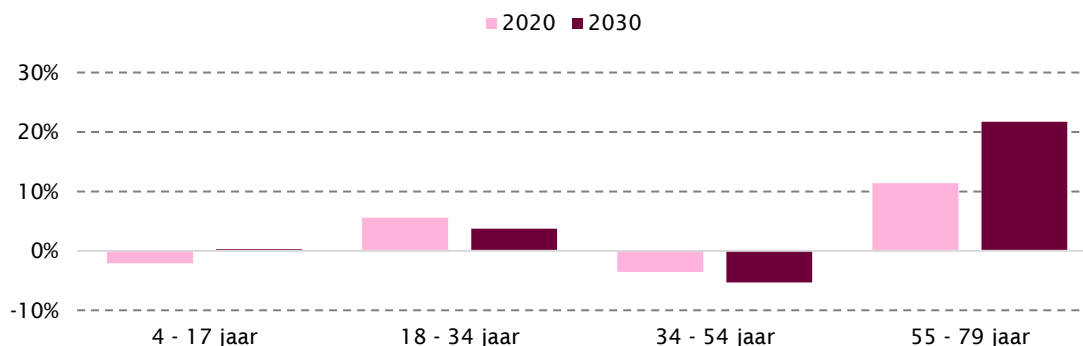
Ede heeft een bevolkingsgroei meegemaakt van 101.700 inwoners in 2000 naar 111.575 inwoners in 2015 (+9,7%). In deze periode is vooral het aantal inwoners in de bevolkingsgroep 55 - 79 jaar zowel absoluut als relatief het meest toegenomen. De verwachting is dat de totale bevolking van de gemeente tot 2030 groeit tot bijna 120.000 inwoners (+7,4%) (figuur 2.1). Deze verwachte groei zal vooral plaatsvinden in de bevolkingsgroep 55 - 79 jaar (2020: +11,4%; 2030: +21,7%) (figuur 2.2).

Figuur 2.1 (Verwachte) bevolkingsontwikkeling gemeente Ede 2000-2030



Bron: CBS 2016, Gemeente Ede 2016

Figuur 2.2 Verwachte inwonersontwikkeling per leeftijdsklasse per jaar, in procenten ten opzichte van 2015



Bron: Gemeente Ede 2016 (bewerking: Mulier Instituut, 2016)

De gemeente Ede bestaat uit acht kernen, te weten Bennekom, De Klomp, Ederveen, Ede, Harskamp, Lunteren, Otterlo en Wekerom. Van deze kernen is Ede veruit de grootste kern met meer dan 70.000 inwoners. De Klomp is veruit de kleinste kern met nog geen 500 inwoners. De verwachte groei in de

gemeente zal waarschijnlijk vooral plaatst vinden in de kernen Ede (+9,5%) en Lunteren (+6,7%) (tabel 2.1).

Tabel 2.1 (Verwachte) inwonersaantallen in 2015, 2020 en 2030 per kern, percentages zijn ontwikkelingen t.o.v. 2015

Kern	2015	2020	2030
Bennekom	14.997	14.921 (-0,5%)	15.182 (+1,2%)
De Klomp	448	439 (-2,0%)	442 (-1,3%)
Ederveen	3.485	3.573 (+2,5%)	3.538 (+1,5%)
Ede	70.603	73.784 (+4,5%)	77.313 (+9,5%)
Harskamp	3.538	3.696 (+4,5%)	3.667 (+3,6%)
Lunteren	13.196	13.460 (+2,0%)	14.074 (+6,7%)
Otterlo	2.411	2.537 (+5,2%)	2.501 (+3,7%)
Wekerom	2.473	2.641 (+6,8%)	2.610 (+5,5%)
<i>Gemeente Ede</i>	<i>111.151</i>	<i>115.051 (+3,5%)</i>	<i>119.327 (+7,4%)</i>

Bron: Gemeente Ede 2016

2.2 Leerlingenprognoses

De gemeente telt 54 basisscholen en vijf middelbare scholen (waarvan twee praktijkonderwijs). Alleen De Klomp beschikt niet over een basisschool binnen de kern. 34 van de 54 basisscholen liggen in de kern Ede. Alle middelbare scholen liggen in de kern Ede.

Het aantal leerlingen op de basisscholen in de gemeente Ede zal naar verwachting in 2030 hoger zijn dan het aantal in 2015. De toename wordt geschat op meer dan vijf procent. Deze ontwikkeling loopt echter niet gestaag, want in 2020 zal naar verwachting het aantal basisschoolleerlingen lager zijn dan in 2015. De leerlingenprognoses voor de middelbare scholen laten een tegenovergestelde ontwikkeling zien. In 2020 zal het aantal middelbare scholieren hoger zijn dan in 2015. In 2030 zal het aantal echter lager zijn (tabel 2.2).

Tabel 2.2 (Verwachte) leerlingenaantallen in 2016, 2020 en 2030 leerlingen naar onderwijstype in gemeente Ede

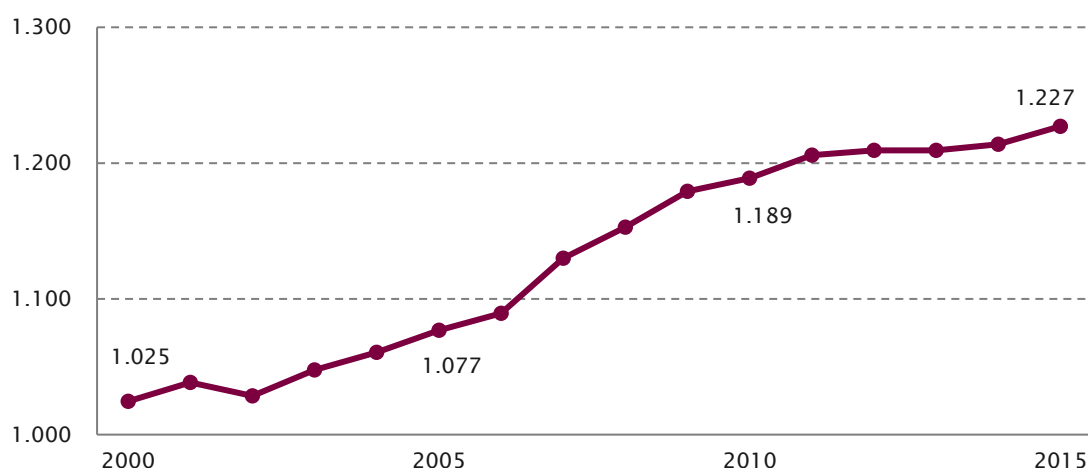
	2016	2020	2030
Basisonderwijs	10.682	10.516 (-1,6%)	11.260 (+5,4%)
Voortgezet onderwijs	5.611	5.703 (+1,6%)	5.469 (-2,5%)

2.3 Ontwikkeling ledentallen van sportbonden

In deze paragraaf gaan we in op de ledentalontwikkelingen per sportbond. Bij de presentatie hiervan hebben we gebruikgemaakt van wisselende y-assen in de grafieken. De ontwikkeling van de ledencijfers is daarmee visueel uitvergroot. In werkelijkheid is de geschetste ontwikkeling soms maar een fractie van het totale ledenbestand.

In de periode 2000-2015 is het aantal leden van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) met een vijfde toegenomen tot 1.227.000 lidmaatschappen in 2015 (figuur 2.3). Deze groei is onder andere te danken aan de toenemende populariteit van het vrouwen- en meisjesvoetbal.

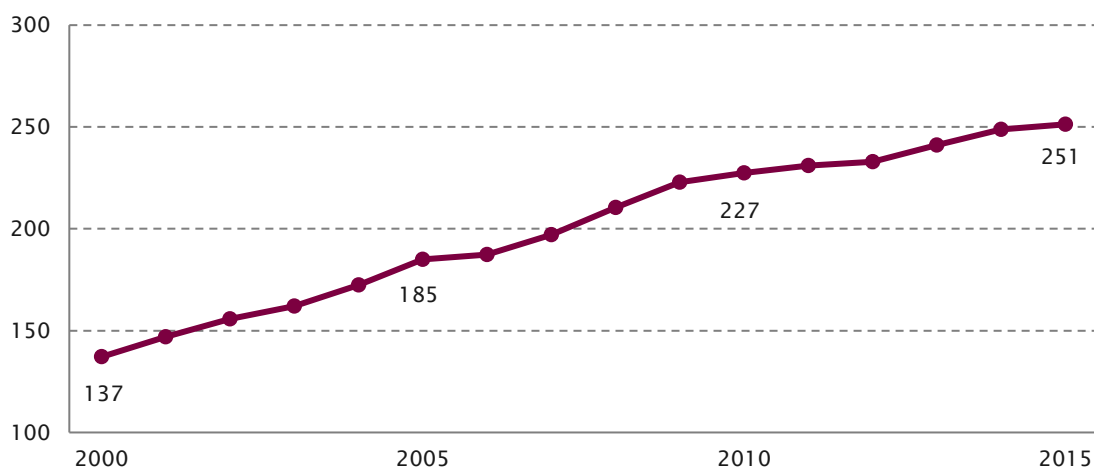
Figuur 2.3 Aantal lidmaatschappen bij voetbalbond KNVB, 2000-2015, aantallen x 1.000



Bron: NOC*NSF 2000-2015 (bewerking: Mulier Instituut, 2016)

De ontwikkeling van het aantal lidmaatschappen bij de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB) toont een blijvend sterke groei aan. In de periode 2000-2015 was sprake van een stijging van het aantal lidmaatschappen van 137.000 in 2000 naar 251.000 in 2015 (figuur 2.4).

Figuur 2.4 Aantal lidmaatschappen bij hockeybond KNHB, 2000-2015, aantallen x 1.000



Bron: NOC*NSF 2000-2015 (bewerking: Mulier Instituut, 2016)

Het Koninklijke Nederlandse Korfbalverbond (KNKV) heeft in de afgelopen jaren te maken met een stelselmatige daling van het aantal lidmaatschappen. In 2010 had de KNKV nog 101.000 lidmaatschappen; in 2015 is dat aantal geslonken tot 86.000 lidmaatschappen (figuur 2.5).

Figuur 2.5 Aantal lidmaatschappen bij de korfbalbond KNKV, 2000-2015, aantallen x 1.000



Bron: NOC*NSF 2000-2015 (bewerking: Mulier Instituut, 2016)

Ondanks een tussentijdse groei rond 2009 verloor de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) tussen 2000 en 2015 ruim 111.000 leden (figuur 2.6). Dat is ruim vijftien procent van het volledige ledenbestand. Echter, nog altijd is de tennisbond in omvang met ruim 599.000 leden de tweede sportbond van Nederland, na de KNVB.

Figuur 2.6 Aantal lidmaatschappen bij de tennisbond KNLTB, 2000-2015, aantallen x 1.000

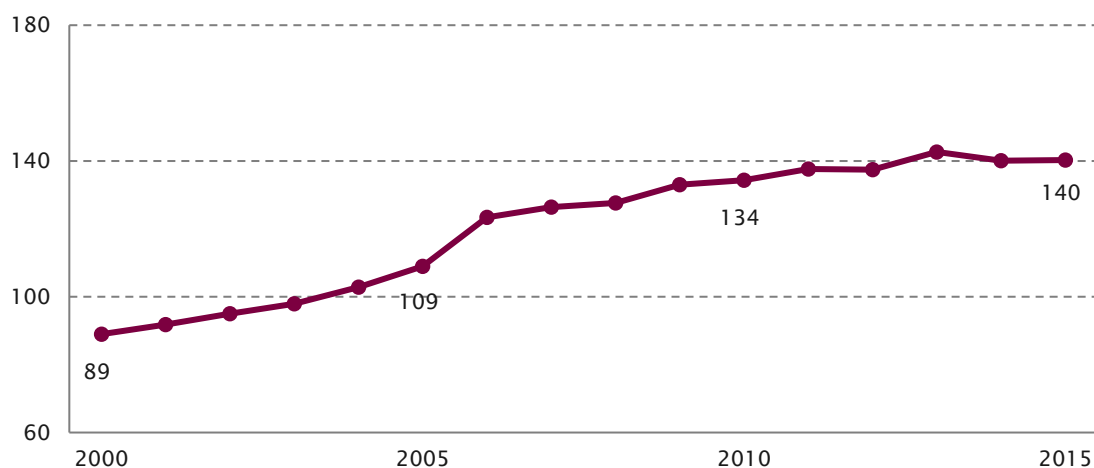


Bron: NOC*NSF 2000-2015 (bewerking: Mulier Instituut, 2016)

De Atletiekunie laat sinds 2000 een sterke groei van het aantal leden zien. Sinds 2011 is het ledental redelijk stabiel gebleven (figuur 2.7). De groei is voornamelijk veroorzaakt door een toename van het aantal lopers en minder door een toename van het aantal baanatleten. In het brancherapport Atletiek in Nederland (Breedveld & Hover, 2016) wordt aangenomen dat deze daling naar alle waarschijnlijkheid

een incident betreft. De auteurs stellen dat atletiek juist zeer leeft van top (Dafne Schippers) tot breedtesport (grote toename van (informele) loopgroepen). De gevolgen voor de ruimtebehoefte zullen daarom zeer gering zijn.

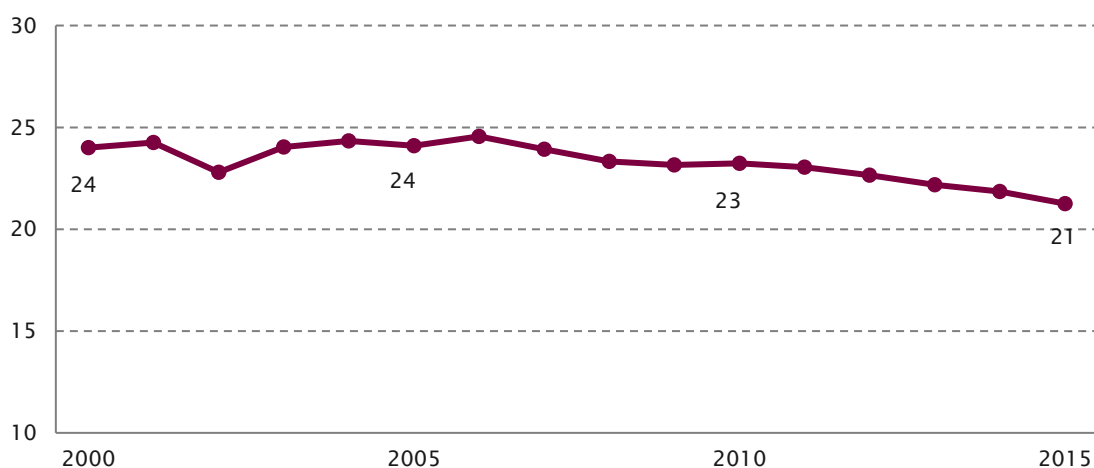
Figuur 2.7 Aantal lidmaatschappen bij de Atletiekunie, 2000-2015, aantallen x 1.000



Bron: NOC*NSF 2000-2015 (bewerking: Mulier Instituut, 2016)

Het aantal honk- en softballeden bij de Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond (KNBSB) neemt landelijk langzaam maar zeker af (figuur 2.8). Tussen 2000 en 2015 zag de KNBSB haar ledental dalen met bijna 3.000 leden naar bijna 21.000. Voor een relatief kleine sportbond is dat een aanzienlijke daling. Net als de tennisbond verloor de KNBSB relatief veel van haar leden.

Figuur 2.8 Aantal lidmaatschappen bij de honk- en softbalbond KNBSB, 2000-2015, aantallen x 1.000

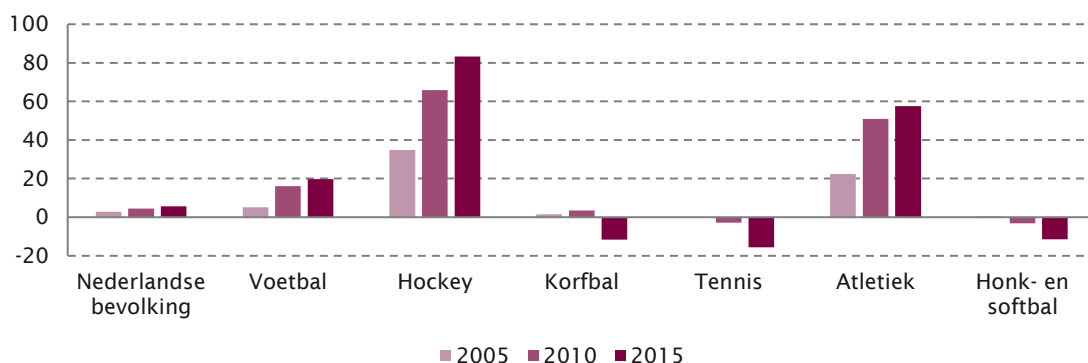


Bron: NOC*NSF 2000-2015 (bewerking: Mulier Instituut, 2016)

De ontwikkelingen van het aantal lidmaatschappen bij de buitensporten die in deze paragraaf zijn gepasseerd, zijn in figuur 2.9 nogmaals weergegeven, maar dan in procentuele groei of afname in de periode 2000 tot en met 2015. Hierbij is het jaar 2000 als uitgangsjaar genomen: de procentuele

verandering geldt dus ten opzichte van 2000. Ter vergelijking is ook de ontwikkeling van de Nederlandse bevolking in de periode 2000-2015 weergegeven. Met name hockeybond KNHB, voetbalbond KNVB en de Atletiekunie hebben een (forse) groei in ledentallen die de groei in bevolking sterk overstijgt. De korfbalbond KNKV, de honk- en softbalbond (KNBSB) en de tennisbond KNLTB hebben een negatieve ontwikkelingen in ledental.

Figuur 2.9 Ontwikkeling lidmaatschappen bij diverse buitensportbonden in de periode 2000-2015 (met 2000 als uitgangsjaar), afgezet tegen de ontwikkeling van de Nederlandse bevolking in diezelfde periode

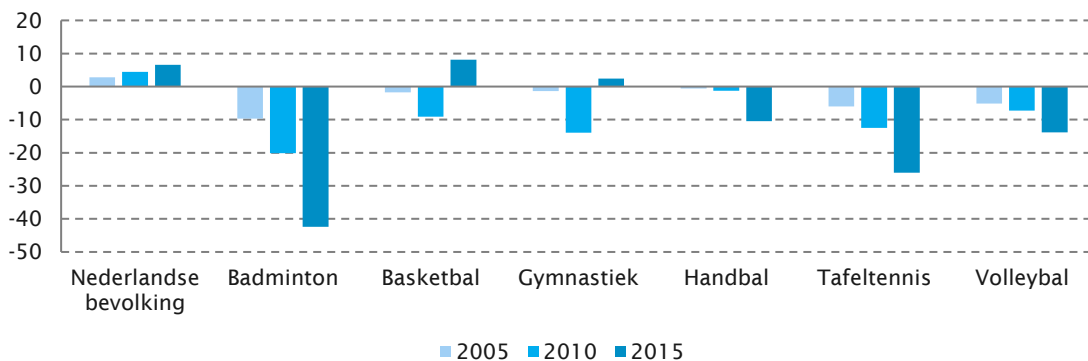


Bron: NOC*NSF 2000-2015, CBS 2016 (bewerking: Mulier Instituut, 2016)

2.4 Ontwikkeling zaalsporten

Kijken we naar typische binnensporten, dan zien we dat de meeste zaalsporten afnemende ledenaantallen hebben, met uitzondering van basketbal (figuur 2.10). Voetbal maakt in zijn geheel als sport wel een groei door, maar het zaalvoetbal (5% van alle voetballers) heeft te maken met een afname van het aantal leden (niet in figuur).

Figuur 2.10 Ontwikkeling lidmaatschappen bij diverse binnensportbonden in de periode 2000-2015 (met 2000 als uitgangsjaar), afgezet tegen de ontwikkeling van de Nederlandse bevolking in diezelfde periode



Bron: NOC*NSF 2000-2015, CBS 2016 (bewerking: Mulier Instituut, 2016)

Naast deze typische binnensporten, zien wij een verschuiving van een aantal typische buitensporten naar de binnensportaccommodaties. Korfbal en hockey vindt in de wintermaanden in de sporthallen plaats, wat leidt tot topdrukke in deze periode. Daarnaast zijn er andere buitensporten die naast de velden en banen graag gebruik maken van (speciale) binnensportaccommodaties om te trainen, zoals atletiek.

Toekomst

In de afgelopen vijftien jaar viel te zien dat de sportdeelname in Nederland na een periode van groei inmiddels stabiel is. De ledentallen van diverse grote sportbonden zijn dat zeker niet. In de buitensport vielen hockey en atletiek als stijgers op en korfbal en tennis als daler. Bij de binnensport is - tegen de bevolkingsontwikkeling in - een meer algemene tendens van dalende ledentallen te zien. De uitzondering hierop vormt het basketbal.

Het is niet gezegd dat de ontwikkeling van de laatste vijf jaar een-op-een op toepasbaar is op de vijftien jaar die gaan komen. Echter, het ligt niet in de lijn der verwachting dat de sporten die de afgelopen jaren consequent met een afname te maken hebben gehad, ineens de weg naar boven inslaan. Evenmin zullen sporten die een fors aandeel aan leden zagen verdwijnen, in dezelfde mate blijven slinken op weg naar volledige verdwijning. Het lijkt aannemelijk dat de groei van hockey in de afgelopen jaren zich verder doorzet. Het blijft daarentegen de vraag of en wanneer deze groei afvlakt.

3. Buitensport

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de huidige en toekomstige behoefte voor de buitensporten voetbal, hockey, korfbal, tennis, atletiek en honk- en softbal. In bijlage 2 is verantwoord hoe de behoeftebepaling tot stand is gekomen.

3.1 Voetbal

In de gemeente Ede zijn twaalf voetbalverenigingen actief. Deze verenigingen zijn verdeeld over negen sportparken. In de kern Ede liggen drie van deze sportparken waar zes (van de twaalf) voetbalverenigingen spelen (tabel 3.1). De Klomp heeft geen voetbalvereniging.

In totaal liggen er 42 voetbalvelden in de gemeente Ede, waarvan 29 natuurgras en dertien kunstgras. Van de 29 natuurgrasvelden worden 22 alleen gebruikt voor wedstrijden (tabel 3.1). Op de overige zeven natuurgrasvelden wordt alleen getraind. Op de kunstgrasvelden worden zowel wedstrijden gespeeld als getraind. Op basis van het aantal natuurgrastrainingsvelden en kunstgrasvelden is de trainingscapaciteit per sportpark uitgerekend. Hierbij is uitgegaan van een trainingscapaciteit van 700 uur per natuurgrasveld en 880 uur per kunstgrasveld. Als uitgangspunt zijn hier vijf trainingssavonden plus een woensdagmiddag genomen.

Tabel 3.1 Huidig aantal wedstrijd- en trainingsvelden per sportpark

Kern	Sportpark	Vereniging	Natuurgras			Totaal	Trainings- capaciteit
			Training	Wedstrijd	Kunstgras		
Bennekom	De Eikelhof	vv Bennekom Blauw Geel '55,	1	3	3	7	3.340
Ede	Peppelensteeg	v.v. Edesche Boys	1	3	2	6	2.460
Ede	Inschoten	DTS Ede Ede/Victoria, F.C. Jeugd,	1	5	2	8	2.460
Ede	Hoekelumse Eng	K.S.V. Fortissimo	2	3	2	7	3.160
Ederveen	Allemanskamp	v.v. Advendo '57	-	2	1	^A 3	880
Harskamp	't Meuleveld	S.V. Harskamp	-	2	-	^A 2	-
Lunteren	De Wormshoef	v.v. Lunteren	1	2	1	4	1.580
Otterlo	Kastanjebos	SV Otterlo	1	1	1	3	1.580
Wekerom	De Beek	SDS '55	-	1	1	2	880
<i>Gemeente Ede</i>			<i>7</i>	<i>22</i>	<i>13</i>	<i>42</i>	<i>16.340</i>

^A Exclusief oefenhoeken en -stroken

Bij de twaalf voetbalverenigingen zijn in het seizoen 2016/2017 in totaal 328 teams ingeschreven in een van de bondscompetities. Twaalf van deze teams, verdeeld over drie verenigingen, zijn ingeschreven in een zondagcompetitie. De overige teams spelen allemaal op zaterdag. De 328 teams vertalen zich naar 217,7 normteams¹ (tabel 3.2).

Tabel 3.2 Aantal voetbalteams in gemeente Ede

	Seizoen 2016/2017
Totaal aantal teams (zaterdag en zondag)	328
Totaal aantal normteams	217,7
<i>Aantal normteams zaterdag</i>	<i>205,7 (94%)</i>
<i>Aantal normteams zondag</i>	<i>12,0 (6%)</i>

In tabel 3.3 is weergegeven hoeveel (norm)teams op een sportpark actief zijn. Op sportparken De Eikelhof, Inschoten en Hoekelumse Eng spelen relatief veel voetbalteams. Dit zijn dan ook de sportparken met de meeste voetbalvelden, respectievelijk zeven, acht en zeven velden (tabel 3.3). In de bijlage is een overzicht van het aantal teams per (leeftijds)categorie per vereniging opgenomen.

Tabel 3.3 Aantal teams in seizoen 2016/2017 per sportpark

Kern	Sportpark	Vereniging	Teams	Normteams
Bennekom	De Eikelhof	vv Bennekom	63	40,8
Ede	Peppelensteeg ^a	Blauw Geel '55, v.v. Edesche Boys	51	32,5
Ede	Inschoten	DTS Ede	61	39,5
Ede	Hoekelumse Eng ^b	Ede/Victoria, F.C. Jeugd, K.S.V. Fortissimo	59	40,7
Ederveen	Allemanskamp	v.v. Advendo '57	22	15,3
Harskamp	't Meuleveld	S.V. Harskamp	9	6,2
Lunteren	De Wormshoef	v.v. Lunteren	29	19,6
Otterlo	Kastanjeboos	SV Otterlo	18	12,4
Wekerom	De Beek	SDS '55	16	10,9
<i>Gemeente Ede</i>			<i>328</i>	<i>217,7</i>

^a Blauw Geel '55 heeft 46 teams (28,2 normteams), v.v. Edesche Boys 5 (4,3 normteams).

^b Ede/Victoria heeft 13 teams (10,0 normteams), F.C. Jeugd 10 (7,9 normteams), K.S.V. Fortissimo 36 (22,9 normteams).

Huidige behoefte

De hieronder gepresenteerde wedstrijd- en trainingsveldenbehoefte voor voetbal moet worden gezien als een *richtlijn*. De behoefte is bepaald aan de hand van de richtlijn die is overeengekomen tussen de KNVB en VNG en als zodanig is opgenomen in het Handboek Sportaccommodaties. In bijlage 2 is meer informatie te vinden over deze richtlijn.

Wedstrijdvelden

¹ Op basis van belastingcoëfficiënten worden teams omgerekend naar normteams. Een seniorenteam heeft een coëfficiënt van 1,0, terwijl lagere teams een lagere coëfficiënt hebben.

In tabel 3.4 is per sportpark het benodigd aantal wedstrijdvelen op basis van de cultuurtechnische en organisatorische veldbehoefte weergegeven. Op elk sportpark is de organisatorische behoefte groter dan de cultuurtechnische behoefte. Dit is het gevolg van de sterke clustering van de teams op één wedstrijddag, namelijk zaterdag. Daarnaast is een indicatie van het aantal wedstrijden (per veld) op jaarbasis weergegeven. Doorgaans ligt in de praktijk het werkelijke gebruik hoger dan deze indicatie. Een natuurgraswedstrijdveld heeft een maximale belastbaarheid van circa 250 uur. De restcapaciteit zou ingevuld kunnen worden door toernooien, vriendschappelijke wedstrijden of multifunctioneel gebruik.

Voorbeeld: op sportpark De Eikelhof heeft vv Bennekom een (organisatorische) behoefte aan zeven wedstrijdvelen. In totaal worden deze velden voor ongeveer 1.148 uur gebruikt voor wedstrijden. Dit komt neer op 164 uur (1.148 uur : 7 velden) per veld. De overige 76 uur (250 - 164 uur) is restcapaciteit van de natuurgrasvelden.

Tabel 3.4 Huidig aantal benodigde wedstrijdvelen per sportpark

Sportpark	Veldenbehoefte		Indicatie wedstrijden	
	Organisatorisch	Cultuurtechnisch	Totaal	Per veld
De Eikelhof	6,8 (7)	5,8 (6)	1.148	164
Peppelensteeg ^{AB}	4,8 (5)	4,2 (4)	888	178
Inschoten	6,7 (7)	5,6 (6)	1.119	160
Hoekelumse Eng ^{AC}	5,3 (6)	4,5 (5)	1.133	189
Allemanskamp	2,4 (3)	2,2 (2)	413	138
't Meuleveld	1,0 (1)	0,9 (1)	168	168
De Wormshoef	3,1 (4)	2,8 (3)	525	131
Kastanjebos	2,0 (2)	1,8 (2)	336	168
De Beek	1,7 (2)	1,6 (2)	291	146
<i>Gemeente Ede</i>	33,8 (37)	29,4 (31)	6.020	163

^A Het benodigd aantal velden gaat uit van een optimale samenwerking tussen de verenigingen op het sportpark.

^B Apart heeft Blauw Geel '55 een behoefte aan 5 (4,6) wedstrijdvelen, v.v. Edesche Boys aan 1 (0,5).

^C Apart heeft Ede/Victoria een behoefte aan 2 (1,6) wedstrijdvelen, F.C. Jeugd aan 2 (1,1), K.S.V. Fortissimo aan 4 (3,6).

Trainingsvelden

In tabel 3.5 staan de indicaties van het totaal aantal trainingsuren per sportpark. Doorgaans zien we in de praktijk dat het werkelijk aantal trainingsuren van de verenigingen hoger uitvalt. Op basis van de indicatie is het benodigd aantal trainingsvelden berekend in natuurgrasvelden (met een trainingscapaciteit van 700 uur) en in kunstgrasvelden (met een trainingscapaciteit van 880 uur). De gepresenteerde cijfers zijn naar boven afgerond op de dichtstbijzijnde veelvoud van 0,5.

Voorbeeld: voor de voetbalverenigingen actief op sportpark Peppelensteeg wordt geschat dat zij gezamenlijk ongeveer 1.785 trainingsuren hebben. Om deze trainingsuren kwijt te kunnen, zijn drie natuurgrasvelden of 2,5 kunstgrasvelden nodig.

Tabel 3.5 Indicatie huidige trainingsuren en veldenbehoefte (naar boven afgerond op dichtstbijzijnde veelvoud van 0,5)

Sportpark	Indicatie trainingsuren	Veldenbehoefte	
		Natuurgras	Kunstgras
De Eikelhof	2.244	3,5	3,0
Peppelensteeg ^{AB}	1.785	3,0	2,5
Inschoten	2.170	3,5	2,5
Hoekelumse Eng ^{AC}	2.236	3,5	3,0
Allemanskamp	839	1,5	1,0
't Meuleveld	341	0,5	0,5
De Wormshoef	1.075	2,0	1,5
Kastanjebos	682	1,0	1,0
De Beek	600	1,0	1,0

^A Het benodigd aantal velden gaat uit van een optimale samenwerking tussen de verenigingen op het sportpark.

^B Apart heeft Blauw Geel '55 een behoefte aan 2,5 natuurgrastrainingsvelden of twee kunstgrasvelden, v.v. Edesche Boys aan een half natuurgrastrainingsveld of een half kunstgrasveld.

^C Apart heeft Ede/Victoria een behoefte een natuurgrastrainingsveld of een kunstgrasveld, F.C. Jeugd aan een natuurgrastrainingsveld of een kunstgrasveld, en K.S.V. Fortissimo aan twee natuurgrastrainingsvelden of 1,5 kunstgrasveld.

Conclusie

In tabel 3.6 zijn de overschotten en tekorten weergegeven wanneer de hiervoor berekende veldenbehoefte naast het huidige veldenaanbod wordt gelegd. We zien dat op de sportparken De Eikelhof, Hoekelumse Eng en De Wormshoef te weinig wedstrijdelden aanwezig zijn, terwijl op 't Meuleveld de vereniging een half trainingsveld te kort komt. De trainingscapaciteit op sportpark Allemanskamp voldoet nog net aan de (theoretische) behoefte van de vereniging.

Indien de mogelijkheid bestaat voor het omzetten van natuurgrastrainingsvelden naar natuurgraswedstrijdelden, is een deel van de huidige tekorten op te lossen met de huidige ruimtelijke behoefte. Op de parken De Eikelhof en Hoekelumse Eng constateren we een wedstrijdeldentekort en een trainingsveldenoverschot. Wanneer op beide parken een natuurgrastrainingsveld omgezet wordt naar een natuurgraswedstrijdeld, verdwijnen de tekorten.

Tabel 3.6 Conclusies veldoverschot /-tekort per sportpark

Sportpark	Wedstrijdvelen	Trainingsvelen ^A	Trainingscapaciteit (uren)
De Eikelhof	-1	1,0	1.096
Peppelensteeg ^{AB}	0	0,5	675
Inschoten	0	0,5	290
Hoekelumse Eng ^{AC}	-1	1,0	924
Allemanskamp	0	0,0	41
't Meuleveld	1	-0,5	-341
De Wormshoef	-1	0,5	505
Kastanjebos	0	1,0	898
De Beek	0	0,0	281
<i>Gemeente Ede</i>	-2	4,0	4.369

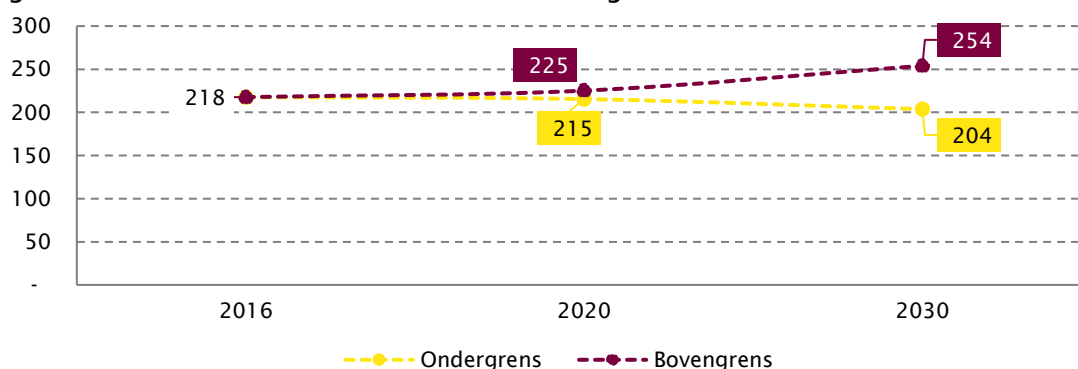
^AGerekend met de trainingsveldbehoefte in kunstgrasvelen

Toekomst voetbal

Van acht Edesche voetbalverenigingen (v.v. Edesche Boys, S.V. Harskamp, K.S.V. Fortissimo, v.v. Lunteren, v.v. Advendo '57, DTS Ede, SV Otterlo en SDS '55) is het ledenverloop tussen 2010 en 2016 achterhaald. Bij veel van deze verenigingen wijkt de ledenontwikkeling af van het landelijke gemiddelde. Zo is de jeugdafdeling van v.v. Edesche Boys in deze periode bijna gehalveerd, terwijl de jeugdafdeling van K.S.V. Fortissimo juist met een derde is toegenomen. Op v.v. Edesche Boys na is bij elke vereniging (waarvan de ledenontwikkeling bekend is) het aantal seniorenleden toegenomen, terwijl bij slechts drie (van de acht) verenigingen ook het aantal juniorenleden is toegenomen.

Op basis van het totaal aantal leden van de verenigingen waarvan de ledenloop bekend is, is een regionaal groeicijfer berekend. Tussen 2010 en 2016 is het totaal aantal juniorenleden in de gemeente Ede met 1,3% toegenomen en het aantal senioren met 9,4%.

Om de toekomstige veldbehoefte van de verenigingen uit te rekenen, is rekening gehouden met de verwachte bevolkingsontwikkeling van de gemeente Ede, de landelijke ontwikkeling die de voetbalsport meemaakt, en de ontwikkeling van de Edesche voetbalverenigingen. Op basis van deze drie ontwikkelingen is een bandbreedte gemaakt waarbinnen het toekomstig aantal teams naar verwachting zal liggen. Op basis van deze toekomstige teamaantallen is de veldbehoefte in 2020 en 2030 gebaseerd. In figuur 3.1 is de bandbreedte gepresenteerd voor de gesommeerde teamaantallen van de Edesche verenigingen.

Figuur 3.1 Totaal aantal verwachte normteams de gemeente Ede in 2020 en 2030

De uitkomsten van de doorberekening (toekomstige veldbehoefte) staan in tabel 3.7. Bij de meeste verenigingen is de berekende bandbreedte klein, waardoor bij deze verenigingen de toekomstige veldbehoefte naar verwachting niet zal afwijken van het gepresenteerde cijfer. Bij de verenigingen K.S.V. Forissimo, sv Otterlo en v.v. Edesche Boys is de bandbreedte groter. K.S.V. Fortissimo en sv Otterlo hebben tussen 2010 en 2016 een bovengemiddelde ledengroei meegemaakt. Als de aantrekkingskracht van deze vereniging in stand blijft, zal het teamaantal en daarmee de veldenbehoefte in 2020 en 2030 hoger kunnen zijn dan in tabel 3.7 gepresenteerd. Voor v.v. Edesche Boys is het tegenovergestelde waar, als daar de ledendaling van de afgelopen jaren doorzet. We zien dat het wedstrijdveldentekort op sportpark De Eikelhof constant blijft, terwijl het trainingscapaciteitoverschot toeneemt. In 2030 zal naar verwachting geen extra wedstrijdveld meer nodig zijn op Hoekelumse Eng en De Wormshoef ten opzichte van de huidige situatie. In 2020 zijn deze extra wedstrijdvelen nog wel nodig.

Tabel 3.7 Resultaat wedstrijdvelen in 2016, 2020 en 2030

Kern	Sportpark	Vereniging	2016	2020	2030
Bennekom	De Eikelhof	vv Bennekom	-1	-1	-1
Ede	Peppelensteeg	Blauw Geel '55, v.v. Edesche Boys	0	0	0
Ede	Inschoten	DTS Ede	0	0	0
Ede	Hoekelumse Eng	Ede/Victoria, F.C. Jeugd, K.S.V. Fortissimo	-1	-1	0
Ederveen	Allemanskamp	v.v. Advendo '57	0	0	0
Harskamp	't Meuleveld	S.V. Harskamp	1	0	1
Lunteren	De Wormshoef	v.v. Lunteren	-1	-1	0
Otterlo	Kastanjeboos	SV Otterlo	0	0	0
Wekerom	De Beek	SDS '55	0	0	0
<i>Gemeente Ede</i>			-3	-3	0

Tabel 3.8 Resultaat trainingsvelen in 2016, 2020 en 2030

Kern	Sportpark	Vereniging	2016	2020	2030
Bennekom	De Eikelhof	vv Bennekom	1,0	1,5	1,5
Ede	Peppelensteeg	Blauw Geel '55, v.v. Edesche Boys	0,5	0,5	1,0
Ede	Inschoten	DTS Ede	0,5	0,5	0,5
Ede	Hoekelumse Eng	Ede/Victoria, F.C. Jeugd, K.S.V. Fortissimo	1,0	1,0	1,5
Ederveen	Allemanskamp	v.v. Advendo '57	0,0	0,0	0,0
Harskamp	't Meuleveld	S.V. Harskamp	-0,5	-0,5	-0,5
Lunteren	De Wormshoef	v.v. Lunteren	0,5	0,5	0,5
Otterlo	Kastanjeboos	SV Otterlo	1,0	1,0	1,0
Wekerom	De Beek	SDS '55	0,0	0,0	0,0
<i>Gemeente Ede</i>			4,0	4,5	5,5

3.2 Hockey

De gemeente Ede heeft één hockeyvereniging: Mixed Hockey Club Ede (MHC Ede). De vereniging is actief op Sportpark Bosrand en kent drie hockeyvelden: één waterveld en twee semi-watervelden. MHC Ede heeft 74 teams. De jeugd speelt haar wedstrijden op zaterdag. De seniorenteams (met uitzondering van het G-team) spelen op zondag (tabel 3.9).

Om het benodigd aantal velden voor MHC Ede te berekenen, zijn twee normen gebruikt. De eerste norm komt uit het Handboek Sportaccommodaties (waar ook de gebruikte normen instaan die voor de overige sporten zijn gebruikt). De tweede norm is van de KNHB. De hockeybond is voornemens om deze nieuwe norm in het Handboek Sportaccommodaties op te laten opnemen. De 74 teams vertalen zich volgens de KNHB-norm naar 58,5 normteams, volgens de VNG & NOC*NSF-norm naar 57,4 normteams (tabel 3.9)

Tabel 3.9 Aantal teams per leeftijdscategorie MHC Ede in seizoen 2016/2017

Leeftijdscategorie	Aantal teams	Aantal normteams	
		KNHB-norm	VNG & NOC*NSF-norm
Senioren (zondag)	13	13,0	13,0
Senioren G (zaterdag)	1	1,0	1,0
Junioren A B C 11D (zaterdag)	34	34,0	34,0
Jongste jeugd 8D E F(zaterdag)	25	10,5	9,4
Totaal (zaterdag en zondag)	74	58,5	57,4

In de huidige situatie heeft de vereniging, ongeacht welke norm wordt gebruikt, op zaterdag, wanneer de piekbelasting plaatsvindt, twee velden te kort (tabel 3.10).

Tabel 3.10 Berekening huidig benodigd aantal velden MHC Ede volgens KNHB- en VNG & NOC*NSF-norm

Planningsnorm	Aantal normteams ^a	Waterveldbehoefte ^a	Resultaat ^a
KNHB-norm	45,5	4,6 (5)	-1,6 (-2)
VNG & NOC*NSF-norm	44,4	4,9 (5)	-1,9 (-2)

^a Op zaterdag wanneer de piekbelasting is.

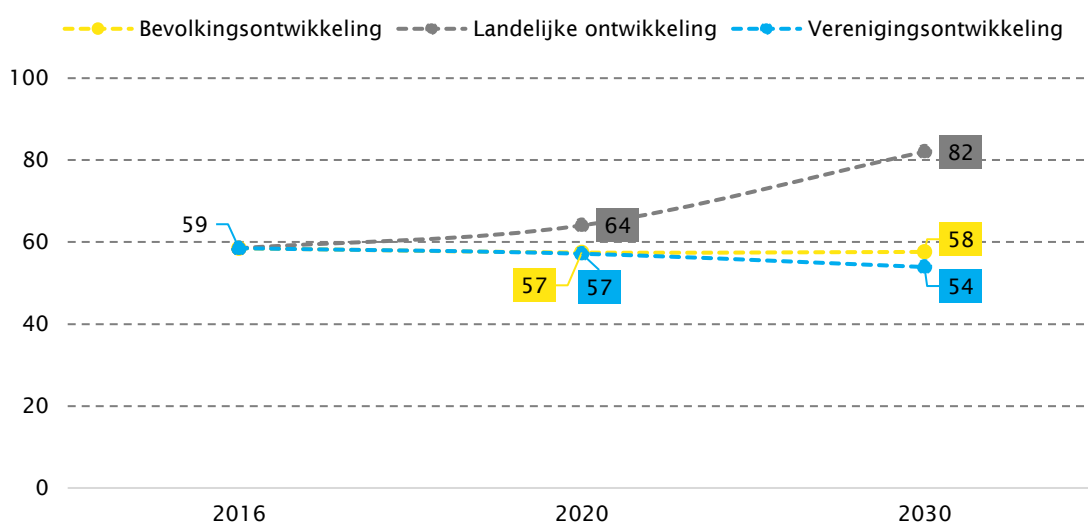
Op basis van de te verwachten bevolkingsontwikkeling zal het aantal teams in 2020 en 2030 redelijk gelijk blijven aan het huidige aantal. Hiermee verandert weinig in de veldbehoefte alsmede het huidige veldentekort (tabel 3.11).

Tabel 3.11 Verwachte waterveldbehoefte o.b.v. verwachte bevolkingsontwikkeling MHC Ede in 2020 en 2030

Planningsnorm	2016	2020	2030
KNHB-norm	4,6 (5)	4,4 (5)	4,5 (5)
VNG & NOC*NSF-norm	4,9 (5)	4,8 (5)	4,8 (5)

De KNHB heeft een groei tussen 2010-2015 in ledenaantal meegemaakt (+10,5%). MHC Ede wijkt af van deze landelijke trend. De vereniging heeft namelijk in dezelfde periode een kleine daling in aantal leden meegemaakt (-2,8%). Als de gemiddelde recente ledenontwikkeling tussen 2010 en 2015 wordt doorgetrokken richting 2020 en 2030, neemt het aantal (norm)teams logischerwijs geleidelijk af. Als de vereniging vanaf dit jaar zich gaat ontwikkelen volgens de landelijke trend van de afgelopen jaren, neemt het aantal (norm)teams snel toe (figuur 3.2). Binnen de bandbreedte gepresenteerd in figuur 3.2 zal naar verwachting het toekomstig aantal normteams van MHC Ede te vinden zijn. Ondanks de landelijke populariteit van de hockeysport is de verwachting dat het aantal in de onderste helft van de bandbreedte te vinden zal zijn.

Figuur 3.2 Verwacht aantal normteams (naar KNHB-norm) MHC Ede in 2020 en 2030



Conclusie

MHC Ede, de enige hockeyvereniging in de gemeente Ede, heeft in het seizoen 2016/2017 volgens de berekening twee velden te kort. Op basis van de verwachte bevolkingsontwikkeling zal het aantal (norm)teams richting 2030 redelijk constant blijven. Als de vereniging potentie bezit om groter te worden (d.w.z. meer leden kan aantrekken) zal eerst het huidige veldentekort opgelost moeten worden. Uitgaande van de ledentalontwikkeling van de vereniging in de afgelopen jaren is dit echter niet te verwachten. Deze ontwikkeling kan echter beperkt zijn geweest door het tekort aan veldencapaciteit.

3.3 Korfbal

De gemeente Ede heeft twee korfbalverenigingen, namelijk Reehorst '45 en DVO/Accountor. Reehorst '45 heeft 18 teams (13,4 normteams) die allen op zaterdag spelen en heeft haar thuisbasis op sportpark 't Schuttersveld (tabel 3.12). Op 't Schuttersveld liggen twee 60*30 meter korfbalvelden.

DVO/Accountor heeft 42 teams (31,4 normteams) die allen op zaterdag spelen en heeft haar thuisbasis op sportpark De Eikelhof (tabel 3.12). Op De Eikelhof liggen drie 40*20 meter korfbalvelden en één 20*12 meter veld. Daarnaast heeft de vereniging een eigen sporthal met een vloeroppervlakte van 44*24 meter en een sportzaal met een vloeroppervlakte van 28*22 meter.

Tabel 3.12 Aantal zaterdagteams per leeftijdscategorie per korfbalvereniging in seizoen 2016/2017

Kern	Sportpark	Vereniging	Senioren	AB	CD	EF	G	Totaal aantal teams	Totaal aantal normteams
Ede	't Schuttersveld	Reehorst '45	4	4	6	4	-	18	13,4
Bennekom	De Eikelhof	DVO/Accountor	11	8	9	12	2	42	31,4

Het benodigd aantal wedstrijdelden voor korfbalverenigingen wordt gebaseerd op het aantal normteams. Reehorst '45 heeft met ruim 13 normteams behoefte aan twee speelvelden van 44*24 meter. Op 't Schuttersveld is genoeg ruimte voor de vereniging. DVO/Accountor heeft met ruim 31 normteams behoefte aan vijf speelvelden met een totale oppervlakte van 112*48 meter. Met de buiten- en binnenruimte die op De Eikelhof aanwezig zijn voor korfbal, heeft DVO/Accountor genoeg ruimte.

Op basis van de verwachte bevolkingsontwikkeling blijft het aantal normteams bij beide verenigingen redelijk constant (tabel 3.13). Door de veranderende bevolkingssamenstelling wordt wel een verschuiving in de verdeling van het aantal teams verwacht. Naar verwachting zullen in de toekomst bij de verenigingen minder juniorenteams, maar meer seniorenteams zijn.

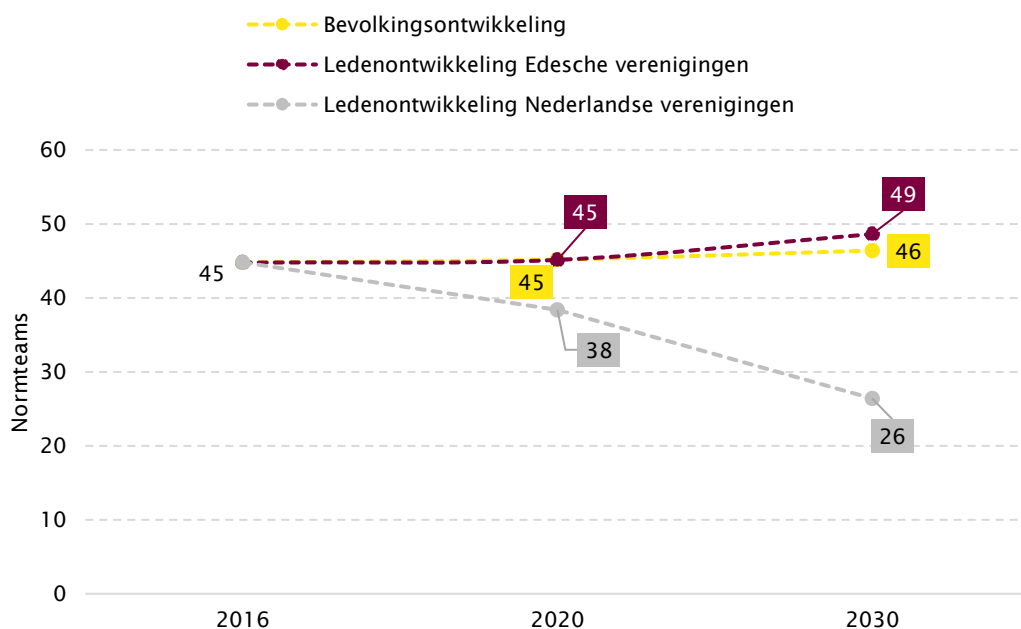
De Koninklijke Nederlands Korfbalverbond (KNKV) heeft tussen 2010 en 2015 een terugloop in ledenaantal meegemaakt (-14,7%). De Edesche verenigingen wijken af van deze landelijke trend. Het ledenaantal van CKV Reehorst '55 is in de periode 2011-2016 met een kwart toegenomen, terwijl het ledenaantal van ckv DVO/Accountor slechts lichtelijk is afgenomen. Als de gemiddelde recente ledenontwikkeling bij de verenigingen naar de toekomst wordt doorgetrokken, neemt het aantal normteams bij Reehorst '45 toe en bij DVO/Accountor af (tabel 3.13). Als deze ontwikkeling werkelijkheid wordt, zal dit leiden tot een tekort aan één veld bij Reehorst '45 vanaf 2020, en één veld overschot bij ckv DVO/Accountor. Het is echter meer waarschijnlijk dat de nieuwe leden en teams zich verspreiden over beide verenigingen naar gelang er plek bij de verenigingen is. De gemeente biedt in de huidige en toekomstige situatie naar waarschijnlijk genoeg ruimte voor de korfbalsport.

Tabel 3.13 Verwachte aantal normteams per vereniging op basis van de verwachte bevolkingsontwikkeling en recente verenigingsontwikkeling in 2020 en 2030

Vereniging	Bevolkingsontwikkeling		Verenigingsontwikkeling	
	2020	2030	2020	2030
Reehorst '45	13,4	13,8	15,4	22,3
DVO/Accountor	31,4	32,6	29,7	26,3

In figuur 3.3 is een bandbreedte gepresenteerd waartussen naar alle waarschijnlijk het totaal aantal normteams in de gemeente tussen nu en 2030 zal liggen. Vanwege de relatieve hoge populariteit van de korfbalsport in de gemeente Ede, is de verwachting dat het aantal normteams in de toekomst in de bovenste helft van de bandbreedte te vinden zal zijn.

Figuur 3.3 Totaal aantal verwachte normteams in 2020 en 2030 o.b.v. verwachte bevolkingsontwikkeling en recente ledenontwikkeling



3.4 Tennis

In de gemeente Ede zijn zes KNLTB-verenigingen te vinden, te weten Edese Tennis Club, T.C. Teskwik, T.C. Lunteren, T.V. Otterlo, T.V. Ederveen en Keltenwoud. T.V. Otterlo en T.V. Ederveen zijn kleine verenigingen, met respectievelijk 121 en 67 leden. T.C. De Bosrand en T.V. De Hartenberg zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Beide verenigingen zijn geen KNLTB-verenigingen. Daarnaast is de toekomst van T.C. De Bosrand twijfelachtig. De kernen Harskamp, De Klomp en Wekerom hebben geen KNLTB-vereniging.

In totaal stonden op 31 augustus 2015 2363 KNLTB-leden ingeschreven bij de Edese tennisverenigingen (1918 senioren, 445 junioren) (tabel 3.14). Er liggen 42 tennisbanen verspreid over de verenigingen. De Edese Tennis Club en Keltenwoud hebben samen met ieder twaalf banen meer dan de helft van het tennisaanbod in de gemeente tot hun beschikking.

Als richtlijn voor het bepalen van het benodigd aantal banen per vereniging wordt 90 leden per verlichte baan gehanteerd. Deze richtlijn is realistisch als de verenigingen een goede spreiding hebben in baanbezetting. Op basis van deze richtlijn hebben alle verenigingen in de gemeente een overschot aan tennisbanen. De verenigingen hebben een gezamenlijke behoefte aan 29 tennisbanen, terwijl er 42 banen aanwezig zijn (tabel 3.14).

Tabel 3.14 Huidige situatie tennisverenigingen

Kern	Vereniging	Aantal leden			Behoefte	Huidig aanbod	Resultaten
		Senioren	Jeugd	Totaal	Banen	Banen	Banen
Ede	Edese Tennis Club	504	191	695	7,7 (8)	12	4,3 (4)
Ede	T.C. Teskwik	218	29	247	2,7 (3)	6	3,3 (3)
Lunteren	T.C. Lunteren	303	80	383	4,3 (5)	6	1,7 (1)
Otterlo	T.V. Otterlo	101	20	121	1,3 (2)	3	1,7 (1)
Ederveen	T.V. Ederveen	65	2	67	0,7 (1)	3	2,3 (2)
Bennekom	Keltenwoud	727	123	850	9,4 (10)	12	2,6 (2)
<i>Gemeente Ede</i>		<i>1.918</i>	<i>445</i>	<i>2.363</i>	<i>26,3 (29)</i>	<i>42</i>	<i>15,7 (13)</i>

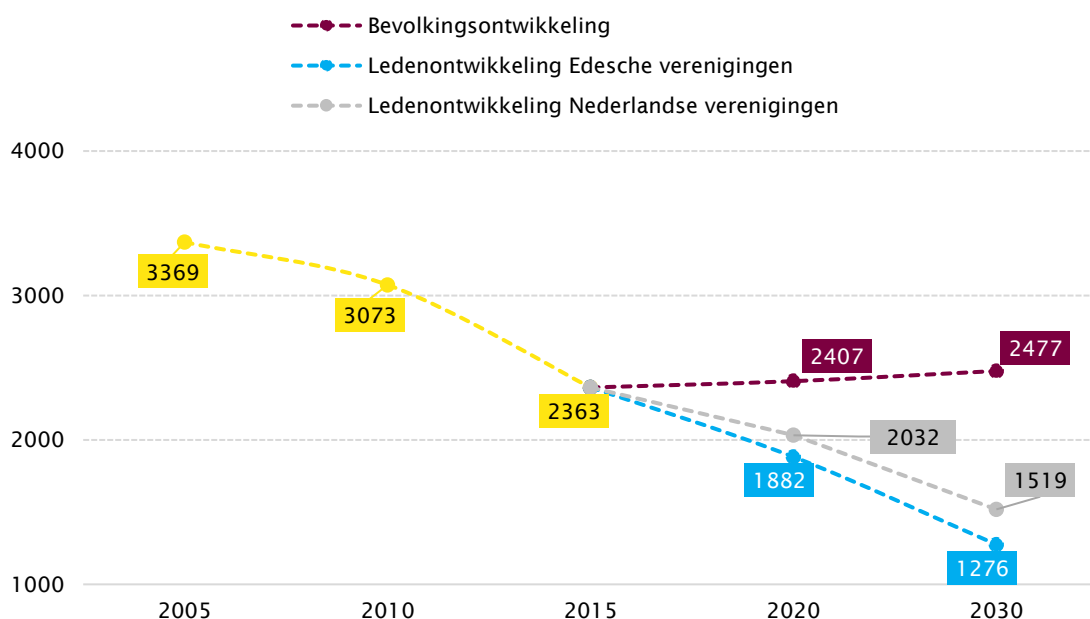
Op basis van de verwachte bevolkingsontwikkeling stijgt het aantal tennisleden naar 2407 leden in 2020 en 2477 leden in 2030. De banenbehoefte, alsmede de overschotten, blijven echter nagenoeg hetzelfde (tabel 3.15). De Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) heeft een terugloop in ledenaantal meegemaakt tussen 2010 en 2015 (-13,2%). De Edesche verenigingen hebben in dezelfde periode een grotere daling meegemaakt (-23,1%). Als de gemiddelde recente ledendaling (per vereniging) van de afgelopen vijf jaar wordt doorgetrokken, neemt de baanbehoefte logischerwijs af en daarmee de overschotten op (tabel 3.15).

Tabel 3.15 Verwachte toekomstige banenbehoefte per vereniging o.b.v. verwachte bevolkingsontwikkeling en recente verenigingsontwikkeling

Kern	Vereniging	Kern	Bevolkingsontwikkeling		Verenigingsontwikkeling	
			2020	2030	2020	2030
Ede	Edese Tennis Club	Ede	8,0 (8)	8,3 (9)	5,4 (6)	2,7 (3)
Ede	T.C. Teskwik	Ede	2,9 (3)	3,0 (3)	2,3 (3)	1,8 (2)
Lunteren	T.C. Lunteren	Lunteren	4,3 (5)	4,5 (5)	3,7 (4)	2,8 (3)
Otterlo	T.V. Otterlo	Otterlo	1,4 (2)	1,4 (2)	0,9 (1)	0,5 (1)
Ederveen	T.V. Ederveen	Ederveen	0,8 (1)	0,8 (1)	0,3 (1)	0,1 (1)
Bennekom	Keltenwoud	Bennekom	9,4 (10)	9,5 (10)	8,2 (8)	6,3 (7)
<i>Gemeente Ede</i>			<i>26,7 (29)</i>	<i>27,5 (30)</i>	<i>20,9 (23)</i>	<i>14,2 (16)</i>

In figuur 3.4 is een bandbreedte gepresenteerd waarbinnen het toekomstig totaal aantal KNLTB-leden dat aangesloten is bij de Edesche verenigingen naar verwachting zal zitten. Op basis van de landelijke en zeer sterke lokale trend van afnemende ledenaantallen bij de tennisverenigingen zal het aantal in de onderste helft van de bandbreedte te vinden zijn.

Figuur 3.4 (Verwachte) aantal KNLTB-leden 2005 – 2030 o.b.v. verwachte bevolkingsontwikkeling en recente ledenontwikkeling



Conclusie

Reeds hebben tennisverenigingen in Ede meer banen dan waar ze behoefte aan hebben. Deze overschotten zullen naar verwachting oplopen. De gemeente kan er voorzichtig rekening mee houden dat tennisparken, of gedeeltes daarvan, door de afnemende vraag komen te vervallen. In die situatie is het voor de gemeente Ede relevant om de verenigingen met lokale worteling scherp in beeld te hebben. Bij het eventueel verdwijnen van een vereniging, zal een deel van de tennisleden bij een andere vereniging terechtkomen.

3.5 Atletiek

Vanuit de Atletiekunie geldt de richtlijn dat iedere gemeente met 40.000 inwoners of meer een volwaardige atletiekaccommodatie kan hebben, mits er een vereniging (in oprichting) aanwezig is die deze gaat gebruiken. Op dit moment heeft ongeveer 80 procent van de Nederlandse gemeenten met meer dan 40.000 inwoners één of meerdere atletiekaccommodaties.

Nederland telt in 2016 in totaal 188 atletiekaccommodaties, verdeeld over 161 gemeenten. De Edesche buurgemeenten Veenendaal, Wageningen, Arnhem en Apeldoorn beschikken ook over één of meerdere atletiekaccommodaties. Alle Nederlandse gemeenten met vergelijkbare inwoneraantallen als dat van de gemeente Ede (tussen de 100.000 en 120.000 inwoners) hebben tenminste één atletiekaccommodatie.

De gemeente Ede heeft één atletiekvereniging, Climax. Climax is actief op sportpark De Hoekelumse Eng. De vereniging heeft een groei meegemaakt van 697 leden in 2010 naar 746 in 2016 leden (+7,0%). Climax verwacht de komende jaren zelf een stabilisatie tot een lichte groei in de ledentallen. De groei wordt verwacht in het aantal *runners* en het aantal pupillen.

De vereniging acht de atletiekaccommodatie op De Hoekelumse Eng in goede staat en ervaart geen knelpunten met betrekking tot deze accommodatie. Voor de komende jaren is de verwachting dat de vereniging voldoende ruimte heeft. Wel zal er groot onderhoud plaats moeten vinden voor wat betreft het buitenschilderwerk. Op het terrein wil de vereniging in samenwerking met de vereniging Troll Nordic Sports een extra berging realiseren. Daarnaast wil Climax graag een overkapping voor de polstokhoogspringmat. De springmat is eigendom van de gemeente Ede, maar heeft op het moment geen overkapping. De springmat neemt bij regenval veel water op waardoor deze sneller slijt. Zonder overkapping is de verwachting dat de springmat binnen één tot twee jaar moet worden vervangen.

3.6 Honk- en softbal

Ede heeft één honk- en softbalvereniging: BSV Moorfielders. Deze vereniging is actief op sportpark De Hoekelumse Eng. Op sportpark De Hoekelumse Eng ligt een combinatie honk- en softbalveld. De vereniging heeft vier honkbalteams (een heren-, junioren-, aspiranten- en pupillenteam) en twee softbalteams (een heren- en een damesteam). Het combinatieveld biedt genoeg ruimte voor deze teams om op te trainen en wedstrijden te spelen.

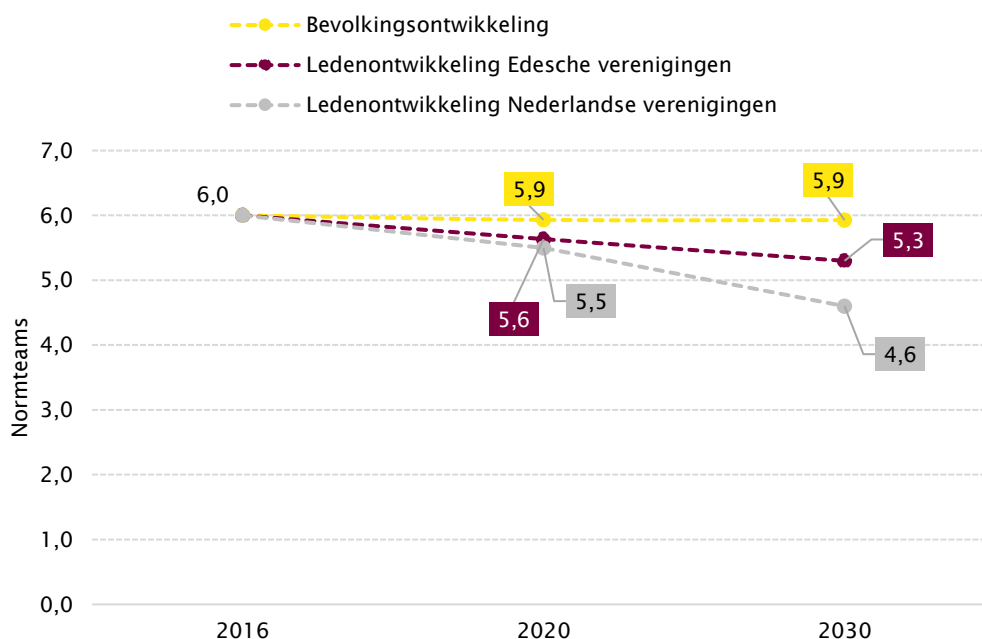
Op basis van de verwachte bevolkingsontwikkeling zal het aantal teams en daarmee de veldbehoefte van BSV Moorfielders constant blijven (tabel 3.16). De KNBSB heeft een terugloop in aantal leden meegemaakt tussen 2010 en 2015 (-8,5%). BSV Moorfielders heeft een vergelijkbare ontwikkeling meegemaakt. Tussen 2010 en 2016 is het ledenaantal van de vereniging met 10,5% afgenomen. Als de gemiddelde recente ledenontwikkeling naar de toekomst wordt doorgetrokken, is het mogelijk dat er in 2020 en 2030 één normteam minder is dan nu het geval is (tabel 3.16). De verwachting is in ieder geval dat sportpark De Hoekelumse Eng genoeg ruimte aan de vereniging biedt voor nu en in de toekomst.

Tabel 3.16 Verwachte aantal normteams BSV Moorfielders in 2020 en 2030 o.b.v. verwachte bevolkingsontwikkeling en recente verenigingsontwikkeling

Vereniging	Huidige situatie	Bevolkingsontwikkeling		Ledenontwikkeling	
	2016	2020	2030	2020	2030
BSV Moorfielders	6	5,9	5,9	5,6	5,3

In figuur 3.5 is een smalle bandbreedte gepresenteerd waarbinnen het toekomstig aantal normteams van BSV Moorfielders naar verwachting zal vallen.

Figuur 3.5 Verwachte aantal normteams BSV Moorfielders in 2020 en 2030 o.b.v. verwachte bevolkingsontwikkeling en recente ledenontwikkeling



4. Binnensport

4.1 Introductie

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de huidige en toekomstige ruimtebehoefte voor de binnensport in de gemeente Ede. De binnensportaccommodaties zijn in te delen in drie typen, te weten sporthallen, sportzalen en gymzalen.

Sporthallen hebben minimaal drie vakken en hebben als afmeting 44 of 48 meter bij 28 meter. In sporthallen wordt ruimte geboden om zowel trainings- als competitievormen af te werken voor de volgende sporten: badminton, basketbal, boksen, judo/karate, korfbal, tafeltennis, tennis, volleybal, zaalhandbal, zaalhockey en zaalvoetbal, alsmede trainingsvormen voor klimsport en sporten zonder belijning (zoals gymnastiek en turnen). Sportzalen hebben als afmeting 22 bij 28 meter en bieden voor de sporten badminton, basketbal, boksen, judo/karate, klimsport, korfbal, tafeltennis en volleybal in principe ook mogelijkheden voor training en competitie. Voor tennis, zaalhandbal, zaalhockey en zaalvoetbal is het echter niet mogelijk om in een sportzaal competitievormen te beoefenen. Gymzalen worden primair gebouwd om het bewegingsonderwijs van de (basis)scholen te faciliteren en zijn niet voor alle (verenigings)sporten geschikt. Het aantal en de locaties van de gymzalen wordt grotendeels bepaald door de aanwezigheid van onderwijslocaties (elke school dient binnen een normafstand een gymlocatie tot haar beschikking te hebben). In de avonduren en de weekenden kunnen gymzalen wel aan sportverenigingen ter beschikking worden gesteld.

Uitgangssituatie

In de gemeente Ede bevinden zich drie gemeentelijke sporthallen en drie gemeentelijke sportzalen (tabel 4.1).

Tabel 4.1 Gemeentelijke sporthallen en -zalen in de gemeente Ede

Kern	Naam	Adres	Postcode
Ede	Sporthal De Peppel	Peppelensteeg 1	6715 CV
Ede	Sporthal De Reehorst*	Bennekomseweg 26	6717 LM
Ede	Sporthal Het Riet	Laan der Verenigde Naties 84-92	6716 JE
Ede	Sportzaal De Maandereng	Jan Voermanstraat 7	6717 VV
Bennekom	Sportzaal De Soetendael	Halderweg 48, 48A	6721 ZK
Ede	Sportzaal Kernhem	Lagewoud 18	6718 MM

*Sporthal Reehorst wordt capaciteitsneutraal vervangen, maar is binnenkort deelbaar in drie delen in plaats van twee.

Bij Sporthal De Peppel liggen ook een dans- en een turnzaal. In totaal zijn er negentien gemeentelijke gymzalen, twee sportzalen en drie sporthallen. Buiten de gemeentelijke binnensportaccommodaties zijn er nog eens twee particuliere sportzalen (DVO en Otterlo) en drie sporthallen (DVO-hal, 't Sporthuis in Lunteren en 't Streek Zandlaan) waar verenigingen gebruik van maken.

Huidige bezetting sporthallen en -zalen

Om de bezetting van de gemeentelijke sporthallen en -zalen in beeld te brengen zijn verhuuroverzichten van de accommodaties geanalyseerd. Het doel hiervan is om de eventuele knelpunten in het verhuur te openbaren, maar ook om te kijken of er mogelijkheden liggen voor efficiënter gebruik van de sporthallen.

De verhuuroverzichten van een week in de maanden januari, mei en september zijn gebruikt. De geanalyseerde weken worden beschouwd als een representatieve week van de desbetreffende periode waarin deze valt. De week in januari is een doorsnee week in de drukste periode van het jaar, de week in mei van een week in de rustige periode van het jaar, en de week in september als een normale week.

De bezetting wordt geanalyseerd aan de hand van bezettingsgraden. Deze bezettingsgraden zijn uitgerekend door het aantal gewogen² verhuurde uren te delen door het maximaal aantal te verhuren uren. Een hoge bezettingsgraad betekent dat de hal over het algemeen goed bezet is. Een lage bezettingsgraad is een indicatie dat de hal efficiënter gebruikt kan worden. Een bezettingsgraad van 100 procent komt in de praktijk niet voor. Dit komt onder andere door uren die vrijgehouden moeten worden voor onderhoud en schoonmaak, maar ook door de gedeeltelijke huur van hallen (de huur van 1/3^e hal) kan overig verhuur bemoeilijken omdat anderen de hele hal nodig hebben.

De gepresenteerde bezettingsgraden moeten gezien worden als een momentopname. Voor de sporthallen waar nu een hoge bezettingsgraad geconstateerd wordt, is het mogelijk dat de sporthallen in het vorige seizoen een stuk minder bezet waren of in het volgende seizoen bezet zullen zijn. De analyse geeft een algemeen beeld van de bezetting van de sporthallen en of er structurele knelpunten in de verhuur voorkomen of dat er ruimte ligt voor efficiënter gebruik.

Doordeweeks

De gemeentelijke sporthallen en -zalen zijn doordeweeks tussen 08:00 en 23:00 uur voor iets meer dan de helft van de tijd bezet. Overdag (08:00-16:00 uur) is de gemiddelde bezetting 40 procent, in de avond (16:00-23:00 uur) 63 procent. De ervaring leert dat de uren tussen 17:00 en 22:00 uur het meest populair zijn bij verenigingen. In deze tijdsperiode is de bezetting van de accommodaties meestal hoog. De Edesche hallen en zalen zijn gemiddeld tijdens deze piekuren drie kwart van de tijd bezet. In figuur 4.1 zijn de doordeweekse bezettingsgraden van de accommodaties per maand en per tijdsperiode weergegeven.

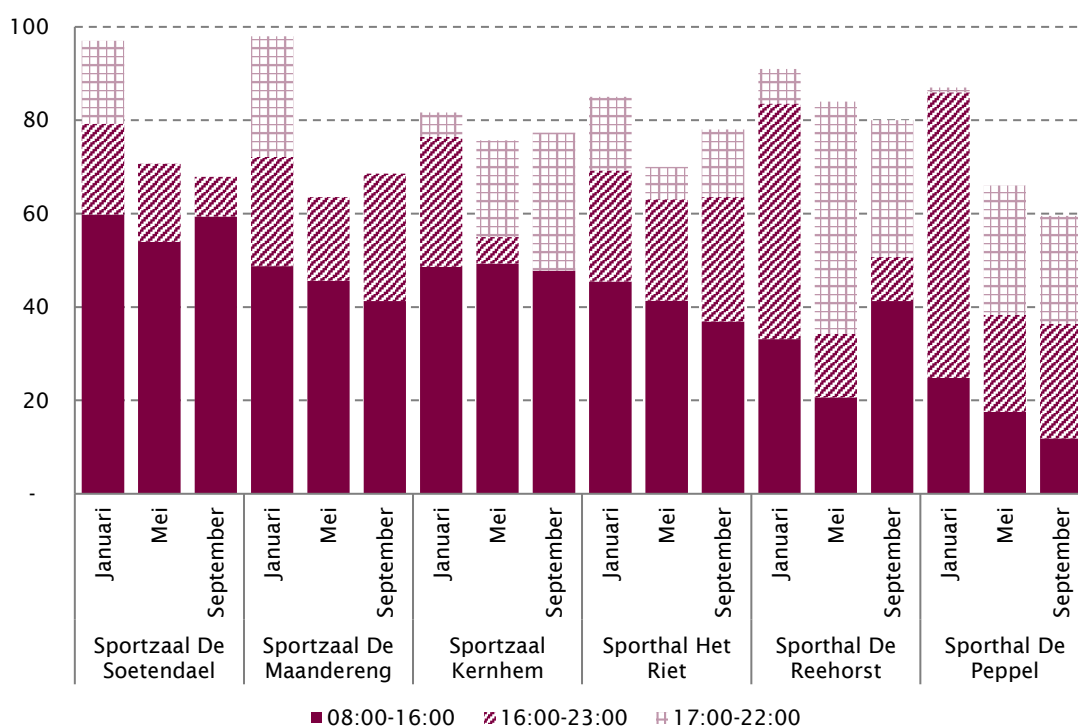
Voorbeeld: sportzaal De Soetendaal heeft op een doordeweekse dag in januari overdag (08:00-16:00 uur) een bezettingsgraad van 60 procent. In de avond is de bezetting hoger, namelijk 79 procent. Tussen 17:00 en 22:00 uur, de piekuren van de verenigingsverhuur, ligt de bezettingsgraad nog hoger, namelijk 97 procent.

Op een enkele uitzondering na, is de bezetting van de sporthallen en -zalen in januari het hoogst. Sportzaal De Soetendaal heeft de hoogste bezetting, gevolgd door sportzaal de Maandereng. Sporthal De

² Met het gewogen aantal verhuurde uren wordt het aantal verhuurde uren gecorrigeerd met een deelfactor bedoeld. Als een derde van de hallen wordt verhuurd, worden deze uren voor een derde meegenomen in het totaal aantal verhuurde uren.

Peppel is het minst goed bezet van alle sporthallen en -zalen. In mei en september is in de zaal Kernhem en in de hallen Het Riet, De Reehorst en De Peppel mogelijkheden voor efficiënter gebruik van de ruimte. In januari zijn de bezettingsgraden van deze accommodaties echter hoog.

Figuur 4.1 Doordeweekse bezettingsgraden per sporthal en -zaal, per tijdsperiode, per maand. Gesorteerd op gemiddelde bezetting

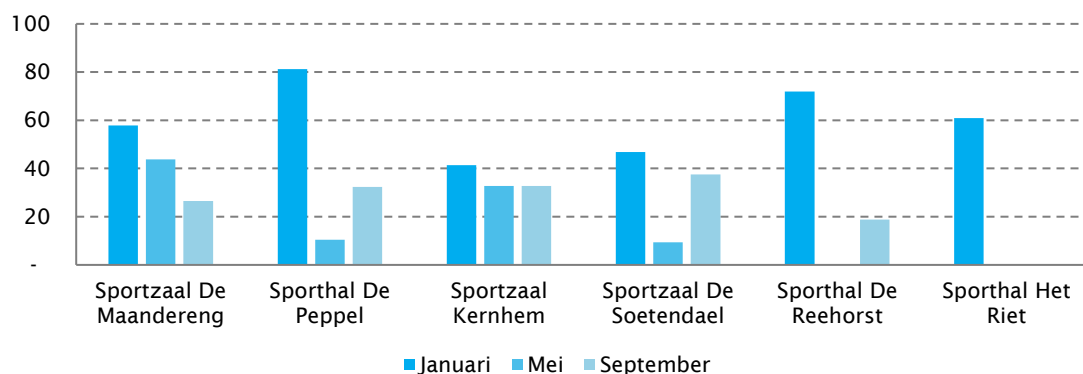


Zaterdag

Op zaterdag zijn de Edesche hallen en zalen gemiddeld voor ongeveer een derde van de tijd bezet tussen 08:00 en 23:00 uur. Overdag (08:00-16:00 uur) zijn de ruimtes beter bezet (39 procent) dan 's avonds (16:00-23:00 uur) (29 procent). In januari worden de accommodaties met een bezettingsgraad van 60 procent het meest verhuurd.

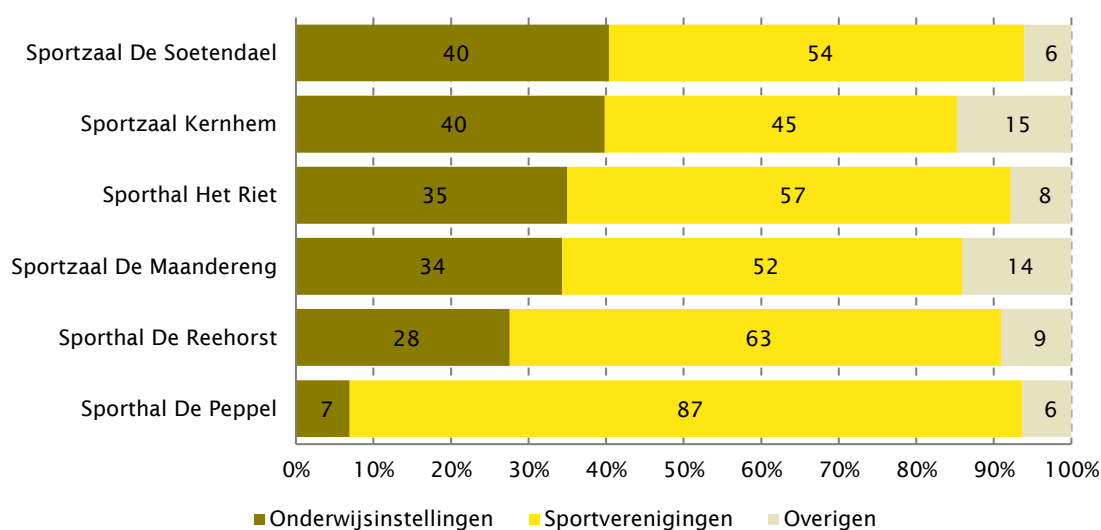
Sportzaal De Maandereng wordt gemiddeld het meest verhuurd op zaterdag (43 procent), gevolgd door sporthal De Peppel (43 procent). Sporthal Het Riet wordt in de maanden mei en september niet verhuurd, waardoor deze hal gemiddeld het minst wordt verhuurd. In januari heeft Het Riet een bezettingsgraad van 61 procent (figuur 4.2)

Figuur 4.2 Zaterdagse bezettingsgraden tussen 08:00 en 23:00 uur, per sporthal en -zaal, per maand. Gesorteerd op gemiddelde bezetting.



Sportverenigingen zijn de grootste huurders van de Edesche sporthallen en -zalen (figuur 4.3). De zalen De Soetendaal en Kernhem worden relatief veel door onderwijsinstellingen gehuurd. Dit zijn dan ook de accommodaties met de hoogste bezetting overdag op doordeweekse dagen. Sporthal De Peppel wordt nauwelijks door onderwijsinstellingen gehuurd en staat doordeweeks overdag veelal leeg.

Figuur 4.3 Bezetting sporthallen en -zalen naar doelgroep, in procenten.

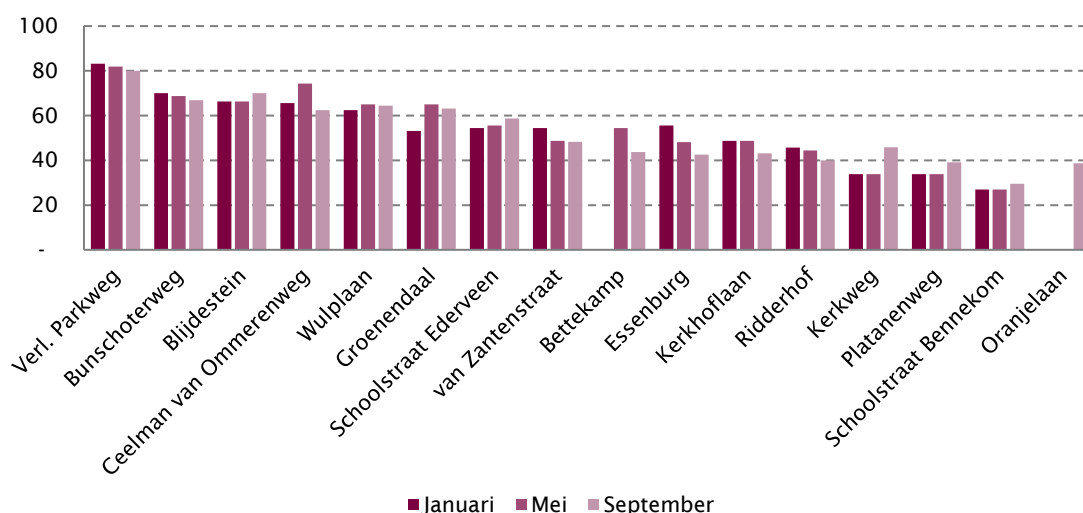


Huidige bezetting gymzalen

In de gemeente Ede liggen vijftien gemeentelijke gymzalen. De primaire functie van de gymzalen is om te voorzien in ruimte voor bewegingsonderwijs. Tijdens de schooluren (doordeweeks tussen 08:00 en 16:00 uur) zijn de gymzalen gemiddeld meer dan de helft van de tijd bezet. De gymzaal aan de Verlengde Parkweg wordt het meest verhuurd (82 procent), gevolgd door de zaal aan de Bunschoterweg (69 procent). De gymzaal aan de Schoolstraat in Bennekom wordt het minst verhuurd (28 procent). De zaal aan de Oranjelaan is in de maanden januari en mei gerenoveerd. Er is weinig verschil in het gebruik van de gymzalen tussen de maanden (figuur 4.4).

Alle gymzalen worden doordeweeks in de avond (16:00 en 23:00 uur) verhuurd. De gemiddelde bezettingsgraad is 35 procent (in januari 43 procent). Op zaterdag worden ongeveer de helft van de gymzalen gehuurd. De gymzalen aan de Ceelman van Ommerenweg en aan de Essenburg worden op zaterdag elke maand voor de helft van de tijd gehuurd.

Figuur 4.4 Gemiddelde bezettingsgraad gemeentelijke gymzalen doordeweeks tussen 08:00 en 16:00 uur, per maand. Gesorteerd naar gemiddelde bezettingsgraad.



4.2 Draagvlakcijfers sporthallen, sportzalen en gymzalen

De draagvlakcijfers uit de Planologische Kengetallen schrijven voor dat een sporthal een draagvlak zou moeten hebben van tussen de 15.000 en 20.000 inwoners. Met andere woorden: per 15.000 of 20.000 inwoners zou een gemeente een sporthal moeten hebben. Een sportzaal zou een draagvlak moeten hebben van tussen de 10.000 en 12.500 inwoners; een gymzaal zou een draagvlak moeten hebben van 3.000 inwoners. Hierbij is het van belang om te realiseren dat een sporthal (met drie gedeeltes) kan fungeren als drie gymzalen en een sportzaal (met twee gedeeltes) als twee gymzalen. Andersom kan een sportzaal (die niet geschikt is voor de competitievormen van alle binnensporten) en een gymzaal als uitwijkmogelijkheid fungeren voor de trainingen of binnensporten die geen hele sporthal nodig hebben.

Als we naar de inwonersaantallen (6-79 jaar) van de gemeente Ede kijken, zien we dat in 2015 de gemeente afgerond over minimaal vijf sporthallen, acht sportzalen en 33 gymzalen zou moeten beschikken (tabel 4.2). Dit staat tegenover het aanbod van vier sporthallen (drie gemeentelijke, een particuliere), vijf sportzalen (twee gemeentelijke, drie particuliere; exclusief de dans- en turnzaal bij De Peppel) en vijftien gymzalen.

Als we de sporthallen als drie gymzalen rekenen en de sportzalen als twee gymzalen, beschikt de gemeente over 30 gemeentelijke gymzalen (39 inclusief particuliere accommodaties). Het aanbod van gymzalen lijkt daarmee voldoende te zijn. Ondanks dat sporthallen en sportzalen tot op een zekere hoogte hetzelfde draagvlak dienen, lijkt er op basis van de berekening een tekort aan sporthallen (en/of sportzalen) te zijn.

Door de groeiende bevolking neemt de behoefte aan sporthallen en -zalen richting 2030 langzaam toe, maar niet met *hele* accommodaties (op gymzalen na).

Tabel 4.2 (Verwacht) benodigd aantal binnensportaccommodaties o.b.v. draagvlakcijfers (2015, 2020 en 2030)

	2015		2020		2030	
	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Aantal inwoners (6-79 jaar)	98.452	98.452	101.388	101.388	103.569	103.569
<i>Draagvlakcijfers sporthallen</i>	<i>20.000</i>	<i>15.000</i>	<i>20.000</i>	<i>15.000</i>	<i>20.000</i>	<i>15.000</i>
Benodigd aantal sporthallen	4,9	6,6	5,1	6,8	5,2	6,9
<i>Draagvlakcijfers sportzalen</i>	<i>12.500</i>	<i>10.000</i>	<i>12.500</i>	<i>10.000</i>	<i>12.500</i>	<i>10.000</i>
Benodigd aantal sportzalen	7,9	9,9	8,1	10,1	8,3	10,4
<i>Draagvlakcijfers gymzalen</i>	<i>3.000</i>		<i>3.000</i>		<i>3.000</i>	
Benodigd aantal gymzalen	32,8		33,8		34,5	

Toekomstige behoefte

Vanuit onderwijs

Op basis van de leerlingenprognoses voor basis- en voortgezet onderwijs in de gemeente Ede is vast te stellen dat naar verwachting de behoefte vanuit het onderwijs tot en met 2030 ongeveer gelijk blijft. Het aantal basisschoolleerlingen zal naar verwachting in 2020 gelijk zijn als het huidige niveau en in 2030 zijn toegenomen met zeven procent (700 leerlingen). Het aantal leerlingen op de middelbare scholen zal naar verwachting in 2020 rond het huidige aantal liggen en in 2030 zijn afgenomen met drie procent (500 leerlingen).

Momenteel vindt een discussie plaats waarbij enkele partijen zich hard maken voor drie in plaats van twee gymuren per week. Deze kwestie ontstond in 2004 toen Kamerlid Rijpstra een motie indiende die de regering verzocht 'plannen uit te werken hoe leerlingen in de leerplichtige leeftijd gegarandeerd drie uur per week lichamelijke opvoeding, gegeven door daarvoor gekwalificeerde personen, kunnen volgen'. Deze motie werd kamerbreed aangenomen. In het huidige regeerakkoord staat nog dat minimaal twee lesuren gymonderwijs gegeven worden, met 'waar mogelijk' drie lesuren gym. In januari van dit jaar diende Kamerlid Van Nispen (SP) een motie in voor een wetsvoorstel waarbij 'ieder kind op de basisschool drie uur bewegingsonderwijs krijgt aangeboden van een gekwalificeerd vakdocent' (Van Nispen, 2016). Voor deze motie is op dit moment geen Kamermeerderheid.

Bij het toepassen van drie uren bewegingsonderwijs, neemt de behoefte aan binnensportruimte toe, ondanks een dalend aantal leerlingen. Het is de vraag of en wanneer dit realiteit gaat worden, maar het is een mogelijke ontwikkeling die in de gaten moet worden gehouden. Een uitbreiding naar drie uur zal zeer vermoedelijk ruimtelijk problemen gaan geven omdat nu al bij ongeveer één op de vijf po-scholen ruimtegebrek een knelpunt is (Lucassen et al., 2010). Hoe groot die problemen worden, hangt af van veel factoren. Het is voor te stellen dat scholen ervoor kiezen om het derde gymuur anders in te vullen en geen binnensportaccommodatie te gebruiken. Bijvoorbeeld door naar buiten te gaan. Dit hangt ook af van de vraag in hoeverre de invulling van dit extra uur gym verplicht wordt opgelegd door het ministerie van OCW.

Vanuit verenigingen en overige gebruikers

Het landelijke sportdeelnamecijfer is na een aantal jaren groei inmiddels stabiel (circa 65%), evenals de mate waarin een Nederlander lid is van een sportvereniging (ca. 30%). Voor het gebruik van de sporthallen en sportzalen kan een prognose van het toekomstig aantal (unieke) gebruikers worden gemaakt op basis van landelijk beschikbare cijfers over het accommodatiegebruik per leeftijdscategorie (tabel 4.3) en de lidmaatschapscijfers voor de takken van sport.

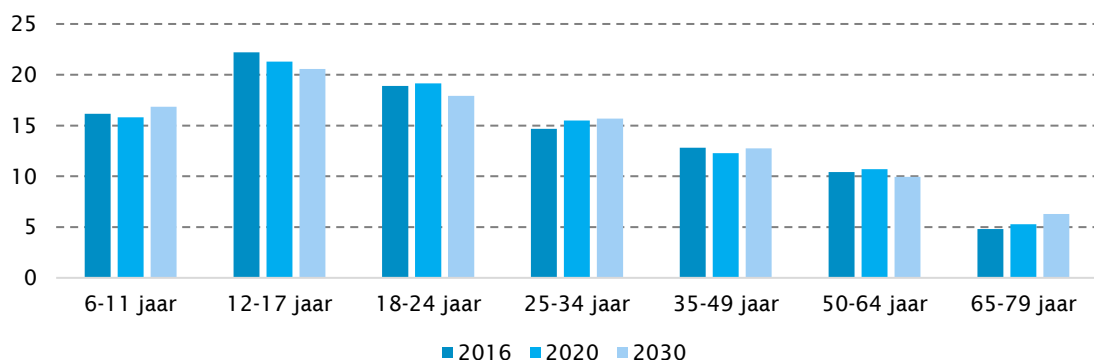
Tabel 4.3 Gebruik sporthallen/sportzalen, naar leeftijdsgroep, percentage van de bevolking

	Gebruik sporthal/sportzaal
6 - 79 jaar	14
6-11 jaar	29
12-17 jaar	36
18-24 jaar	26
25-34 jaar	16
35-49 jaar	9
50-64 jaar	7
65-79 jaar	5

Bron: OBiN 2013-2014

Wanneer we op basis van landelijke gegevens kijken naar welke leeftijdsgroepen de voornaamste gebruikers zijn van sporthallen (tabel 4.4), dan zien we dat het gebruik afneemt met de leeftijd. Door de accommodatiegebruikprofielen van de diverse leeftijdsgroepen te koppelen aan de demografische verschuiving in Ede (hoofdstuk 2), is vast te stellen dat de gemeente Ede in de toekomst te maken krijgt met een kleine toename in het aantal gebruikers (+2,4% in 2020 t.o.v. 2015, +4,6% in 2030). De voornaamste verandering zal echter zitten in de verschuiving van de leeftijden van de gebruikers (figuur 4.5). Minder gebruikers zullen komen uit de categorie 12 - 17 jaar. Meer gebruikers zullen komen uit de categorie 67 - 79 jaar. Dit kan een gunstige invloed hebben op de bezetting van de accommodaties. 50-plussers sporten relatief gezien meer overdag dan andere leeftijdsgroepen omdat deze groep onder andere minder vaak overdag werkzaam is. Dit biedt kansen voor de gemeente om een hogere bezettingsgraad in de binnensportaccommodaties te realiseren.

Figuur 4.5 (Verwacht) aandeel gebruikers sporthal/sportzaal per leeftijdscategorie



4.3 Richtlijnen sporthallen en -zalen

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en NOC*NSF hanteren beiden een andere richtlijn ten aanzien van het aantal uren (sport)gebruik dat noodzakelijk is voor de realisatie en exploitatie van een sporthal of sportzaal. De VNG adviseert dat voor de bouw en exploitatie van een sporthal of sportzaal een behoefte van 1.600 uur per jaar moet bestaan. Dit aantal is inclusief onderwijsgebruik. NOC*NSF hanteert een richtlijn van 1.400 uren sportgebruik. Dit aantal is echter exclusief onderwijsgebruik.

We hebben op basis van de verhuuroverzichten van de drie geanalyseerde weken een grove schatting gemaakt wat het totaal aantal verhuurde uren op jaarbasis is per sporthal en -zaal (tabel 4.4). We zien dat elke accommodatie aan beide minimalen (van VNG en NOC*NSF) voldoet.

Tabel 4.4 Schatting totale verhuur op jaarbasis per sporthal en -zaal, 2015

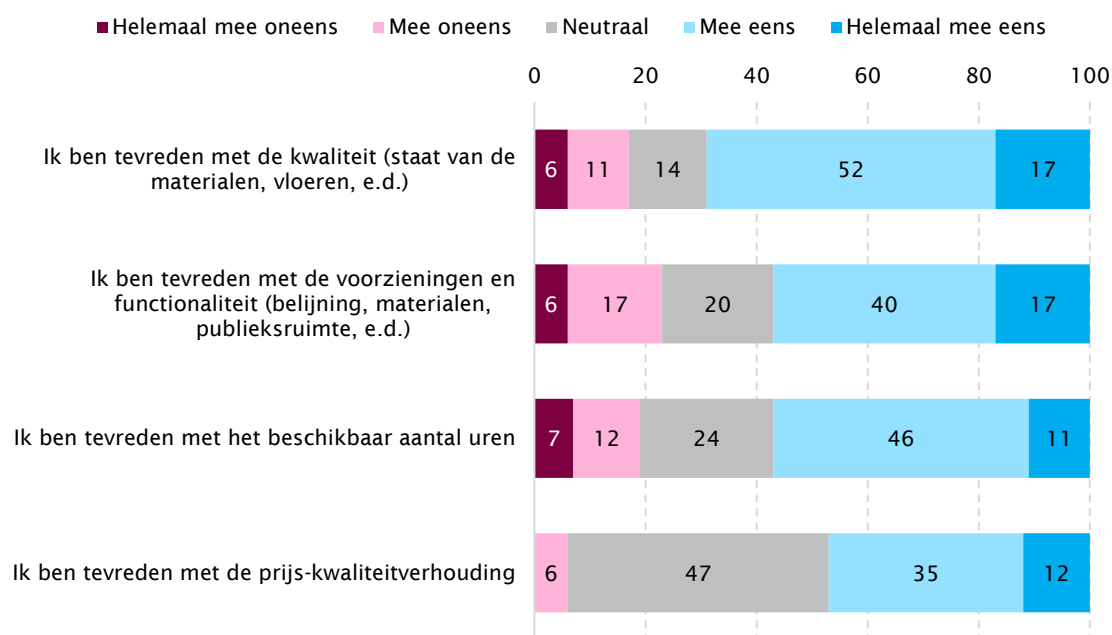
Accommodatie	Onderwijsuren	Verenigingsuren en overig verhuur	Totaal aantal uren
Sporthal De Peppel	107	1.753	1.860
Sporthal De Reehorst	452	1.525	1.977
Sporthal Het Riet	625	1.502	2.127
Sportzaal De Maandereng	745	1.835	2.580
Sportzaal De Soetendaal	884	1.700	2.584
Sportzaal Kernhem	769	1.510	2.279
Totaal	3.582	9.825	13.407

4.4 Gebruikersonderzoek

Over het algemeen zijn de gebruikers van de binnensportaccommodaties in Ede positief over de door hun gebruikte accommodaties (figuur 4.6). Ruim twee derde (69%) van de huurders is tevreden over de kwaliteit van de materialen en ruim de helft (57%) is tevreden over de voorzieningen en de functionaliteit van de sporthallen, sportzalen en gymzalen. Voor beide geldt dat ongeveer een vijfde van de gebruikers ontevreden is.

Door de bank genomen is slechts een selecte groep huurders ontevreden over de prijs-kwaliteitverhouding (6%). Een grote groep (47%) staat daar neutraal tegenover, maar een vergelijkbare groep is zelfs ronduit tevreden over de prijs-kwaliteitverhouding van de accommodatie die gehuurd wordt.

Figuur 4.6 Beoordeling van de binnensportaccommodaties, in procenten

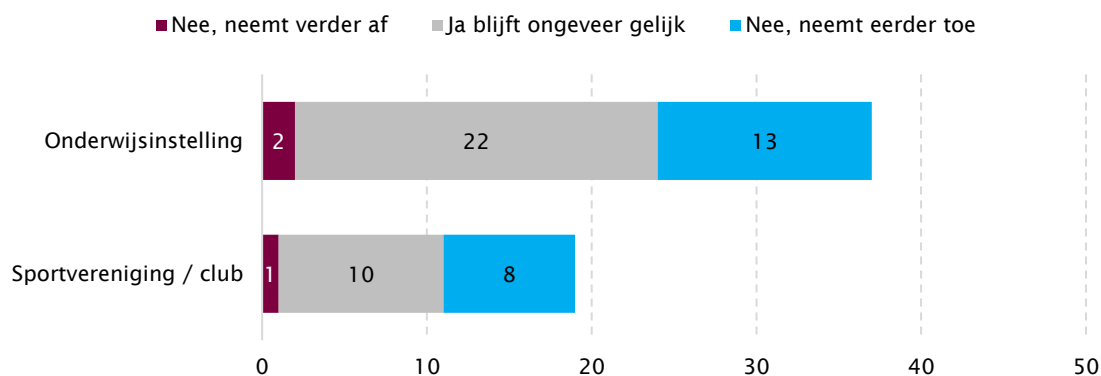


Het merendeel van de huurders (57%) is tevreden met het beschikbaar aantal uren in de accommodatie waar ze gebruik van maken. 21 procent geeft aan niet tevreden te zijn met de beschikbare tijd in de bewuste accommodatie.

Zie bijlage 1 (figuur b1.2 t/m b1.5) voor de stellingen per sportaccommodatie. Daar valt op dat vrijwel alle accommodaties over het algemeen (zeer) positief worden beoordeeld. Een uitzondering hierop is de kwaliteit en functionaliteit van gymzaal De Bettkamp. Ook bij enkele andere accommodaties zijn minder positieve geluiden op te tekenen, maar in die gevallen zijn er ook bij meerderheid positieve geluiden te horen over de accommodatie door andere huurders.

Huurders van binnensportaccommodaties verwachten dat de vraag naar binnensportruimte grotendeels gelijk blijft of verder toeneemt. Slechts drie gebruikers geven aan dat ze verwachten in de toekomst minder ruimte nodig te hebben (figuur 4.7). Dertien onderwijsinstellingen en acht verenigingen geven aan dat ze verwachten in de toekomst juist meer binnensportruimte nodig hebben.

Figuur 4.7 Verwachte ontwikkeling vraag naar binnensportruimte bij huurders, in absolute aantallen



4.5 Analyse afstand onderwijs tot sport

De basisscholen in de gemeente Ede liggen gemiddeld 390 meter verwijderd van de dichtstbijzijnde binnensportaccommodatie (ongeacht of ze daadwerkelijk gebruik (kunnen) maken van deze accommodatie). De afstand van drie basisscholen (Nederwoud, De Kraats en Edese Schoolvereniging) naar de dichtstbijzijnde binnensportaccommodatie is meer dan één kilometer. De afstand tussen basisschool Nederwoud en de dichtstbijzijnde binnensportaccommodatie is 3.500 meter. De gemeente Ede zorgt voor vervoer van de leerlingen van de school naar de gymlocatie.

De middelbare scholen in de gemeente Ede liggen gemiddelde 300 meter verwijderd van de dichtstbijzijnde binnensportaccommodatie (ongeacht of ze daadwerkelijk gebruik (kunnen) maken van deze accommodatie). Alle middelbare scholen hebben een binnensportaccommodatie binnen één kilometer.

4.6 Conclusie

Op basis van draagvlakcijfers is te zeggen dat meer binnensportaccommodaties (sporthallen en -zalen) benodigd zijn. Bezettingsgraden, (de piekmomenten in) de wintermaanden daargelaten, laten zien dat er niet veel druk op de sporthallen en zalen staat. De gemiddelde bezetting is 40-60% op de doordeweekse avonden en 20-30% op zaterdag (60-70% in wintermaanden). Alle sporthallen en -zalen halen echter wel, volgens de richtlijnen van VNG en NOC*NSF, een gezonde bezetting voor de exploitatie. Echter op basis van de analyse van de bezettingsgraden is dit niet van essentieel belang.

Ongeveer een vijfde van de huidige gebruikers van binnensportaccommodaties geeft aan op dit moment niet helemaal tevreden te zijn over de beschikbare uren in de sportaccommodatie die worden gebruikt. Daarbij verwacht vrijwel geen enkele gebruiker (zowel onderwijs als vereniging) dat de vraag naar binnensportruimte zal afnemen. Vrijwel geen enkele gebruiker is ontevreden over de prijs-kwaliteitverhouding van de gehuurde objecten.

5. Conclusies en aanbevelingen

Dit slothoofdstuk geeft antwoord op de onderzoeksvragen uit hoofdstuk 1 en op basis van deze antwoorden staan enkele aanbevelingen voor het toekomstig accommodatiebeleid geformuleerd.

5.1 Conclusies

Onderzoeksvragen buitensport

1. *Wat is de huidige vraag naar velden of banen voor voetbal, hockey, korfbal, tennis, atletiek en honk- en softbal in de gemeente Ede en hoe verhoudt dit zich tot het huidige aanbod?*
2. *Wat is de vraag naar velden of banen voor deze sporten in 2020 en 2030 op basis van de te verwachten bevolkingsontwikkeling (omvang en samenstelling) en de recente ontwikkelingen in de landelijke en lokale sportdeelname en hoe verhoudt dit zich tot het huidige aanbod?*

Voetbal

Per saldo is in de gemeente Ede een tekort van twee wedstrijdvelden en een overschot van vier trainingsvelden. Voor enkel de stad Ede geldt dat dit tekort één wedstrijdveld is en dat dit komt door het tekort op de Hoekelumse Eng. Tegelijk zijn op de sportparken in de stad Ede ook twee trainingsvelden over.

Op basis van de verwachte bevolkingsontwikkeling in Ede verwachten we dat het overschot aan trainingsvelden tot en met 2030 verder toeneemt tot ruim vijf velden en dat het tekort aan wedstrijdvelden tot een evenwichtssituatie afneemt.

Hockey

De Bosrand heeft op dit moment twee velden te kort. MHC Ede heeft geen groei meegemaakt, maar hier is mogelijk het huidige veldentekort oorzaak van. Wanneer het aantal hockey(st)ers in Ede net zozeer groeit als de landelijke ontwikkeling in de afgelopen jaren, is het huidige tekort van twee velden een conservatief scenario voor 2030.

Korfbal, atletiek en honk- en softbal

De korfbalverenigingen lijken met de nieuwe normen voor veldafmetingen en de relatief stabiele ledenontwikkeling goed met de huidige ruimte uit de voeten te kunnen. Ondanks de dalende landelijke ledentallen van de korfbalbond, nam het totaal aantal korfballers in Ede juist toe. We verwachten daarom dat de vraag naar korfbalvelden minimaal gelijk zal blijven of zelfs nog licht toeneemt.

Op de atletiekaccommodatie is door het huidige ledental geen noodzaak voor uitbreiding van de accommodatie te zien. De vereniging verwacht ook in de toekomst geen ruimtetekort, maar geeft wel aan dat er behoefte is aan een extra berging en aan een overkapping van de hoogspringmat.

Voor de honk- en softbalaccommodatie bestaat op dit moment geen ruimtetekort, maar er is geen veldverlichting en de veldindeling voldoet niet meer. Er is nog wel dispensatie van de bond, maar het is onzeker hoe lang deze dispensatie wordt verleend.

Tennis

De vraag naar tennisbanen is de afgelopen jaren enorm afgenomen, hierdoor is in de gemeente Ede een overschot van dertien tennisbanen ontstaan. Met name in de stad Ede zijn relatief veel banen over (ETC en TC Teskwik), namelijk zeven stuks. Alleen de meest positieve scenario's (op basis van bevolkingsontwikkeling) gaan uit van een stabiel ledental in de gemeente Ede. Daarmee blijft het banenoverschot in stand, als het al niet verder oploopt. De gemeente Ede kan er daarom rekening mee houden dat tennisparken, of gedeeltes daarvan, door de afnemende vraag komen te vervallen.

Onderzoeksvragen binnensport

3. *Wat is het huidige gebruik van de binnensportruimte door verschillende gebruikersgroepen en waar en wanneer doen zich knelpunten voor in de bezetting van binnensportruimte?*
4. *Wat is de huidige en toekomstige (in 2020 en 2030) vraag naar binnensportaccommodaties in de gemeente Ede voor onderwijs en binnensport en hoe verhoudt dit zich tot het huidige aanbod?*

De draagvlakcijfers schrijven meer sporthallen en -zalen voor dan dat er in beheer van de gemeente Ede zijn. In de toekomst varieert de vraag naar sporthallen tussen de 5,2 en 6,9 terwijl het huidige aanbod bestaat uit drie gemeentelijke sporthallen. De bezettingsanalyse laat echter zien dat er nog veel gewonnen kan worden door een efficiëntere bezetting van de huidige sporthallen. In de winterperiode zijn de hallen en zalen goed bezet en is er niet veel ruimte voor een efficiëntere bezetting. In de overige maanden zijn met name de sporthallen De Reehorst en De Peppel buiten de piekuren niet goed bezet. Hier kan een slag worden gemaakt. Bovendien kunnen ook de drie niet-gemeentelijke sporthallen een oplossing bieden voor het eventuele ruimtegebrek. De gemeente is geen eigenaar, maar heeft wel afspraken met de drie niet-gemeentelijke sporthallen over het gebruik. Zo kunnen in 't Streek en 't Sporthuus verenigingen terecht, en ook op de vrije uren bij de DVO-hal, als DVO zelf hier geen gebruik van maakt, zijn er mogelijkheden.

De gebruikers (onderwijs en verenigingen) van binnensportaccommodaties zijn over het algemeen tevreden over de faciliteiten en de beschikbaarheid ervan. Indien genoemd zijn vooral de materialen en een logischere indeling van het verhuurschema voor verbetering vatbaar.

De binnensportaccommodaties zijn voor het onderwijs over het algemeen goed bereikbaar, en wanneer dit niet het geval is, ondersteunt de gemeente het onderwijs om toch gebruik van locaties mogelijk te maken.

We verwachten een kleine toename in het aantal inwoners van de gemeente Ede die gebruikmaakt van binnensportaccommodaties. De voornaamste verandering in het toekomstige gebruik van sporthallen en -zalen zal zit in de verschuiving van de leeftijden van de gebruikers.

5.2 Aanbevelingen

Hoewel vanuit de gemeente specifieke context niet veel gebruikgemaakt wordt van zondag als speeldag, is er nog veel ruimte te winnen door een betere verdeling tussen zaterdag-zondag. Dit geldt zowel voor de buiten-als de binnensporten. Voorbeelden uit andere gemeenten laten zien dat met tariefdifferentiatie (tussen piek- en de dalmomenten) de huur van verenigingen enigszins gestuurd kan worden, zodoende dat verenigingen verleid worden zelf hun gebruik te spreiden (over het weekend).

Een deel van de oplossing voor het tekort aan wedstrijdvoetbalvelden kan eventueel gevonden worden in het omzetten van de natuurgrastrainingsvelden naar natuurgraswedstrijdvelden. Wanneer het tekort aan wedstrijdvelden ontstaat door een cultuurtechnisch tekort (zie paragraaf 3.1, tabel 3.4) dan is vervanging van een natuurgrasveld door een kunstgrasveld een optie. Bij een organisatorisch tekort op de wedstrijddag is dit echter niet altijd het geval. Per sportpark moet daarom worden gekeken wat de oorzaak is voor het tekort en of dit met vervangende of aanvullende capaciteit kan worden opgelost. Uitbreiding van de hockeycapaciteit lijkt nodig aangezien de ledenontwikkeling bij het huidige tekort van twee velden is gestopt. Voor de overige buitensport is geen aanleiding om te verkennen of de huidige capaciteit kan worden uitgebreid.

Voor de binnensport is geen aanleiding om de capaciteit te vergroten omdat in de huidige situatie er een bezetting is conform de behoefte. Bij het vervangen en renoveren van de huidige accommodaties dient wel rekening gehouden te worden met de wensen van deze tijd (materialen/voorzieningen) en toekomstige wensen (verandering van gymlessen, sportaanbod en vergrijzing).

Het thematiseren (sporttak specifieke belijning en materialen aanbrengen) van de binnensportaccommodaties kan uitkomst bieden bij de verbetering van het aanbod. Dit geldt vooral voor het gymzaal- en sporthalaanbod in de stad Ede. Voor binnensportaccommodaties in de kernen rond Ede is het multifunctionele karakter van de accommodaties juist van belang omdat iedere gebruiker (vereniging én onderwijs) op haalbare afstand wil kunnen sporten.

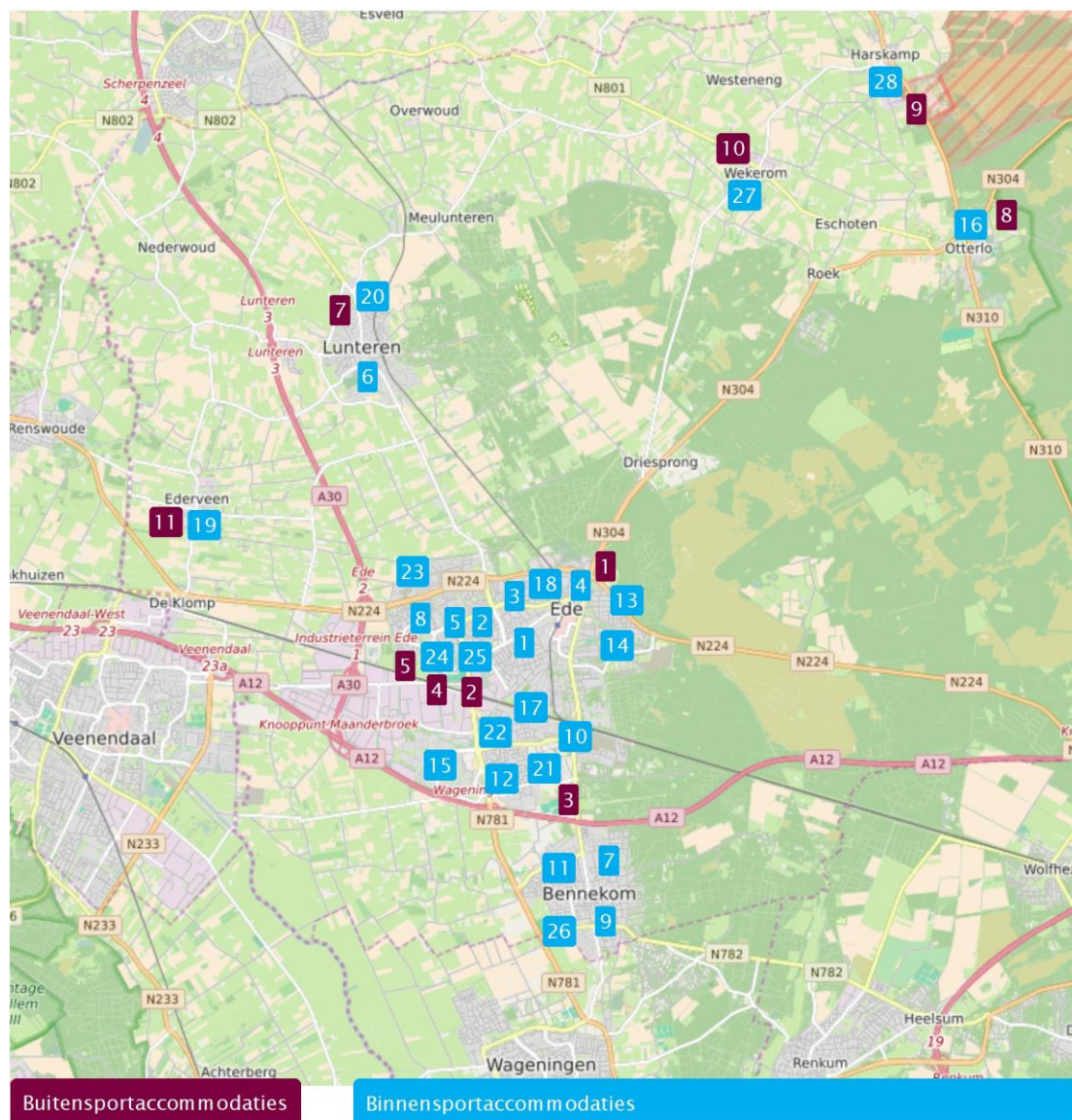
Naast thematiseren van de binnensportaccommodaties kan ook in de toekomst worden verkend hoe nog betere afstemming gevonden kan worden in het onderwijs- en verenigingsgebruik van de binnensportaccommodaties. Een voorbeeld hiervan is dat (meerdere) gym- of sportzalen vervangen worden door sporthallen met een grotere functionaliteit. Hierbij geldt echter wel dat de overbrugbare afstanden van het onderwijs tot de sporthal of gymzaal leidend zijn, aangezien anders onderwijstijd verloren kan gaan.

Bijlage 1 Aanvullende figuren en tabellen

Bijlage b.1 Aantal teams per voetbalvereniging in seizoen 2016/2017, per (leeftijds)categorie

		Aantal teams																		
		Zaterdag															Zondag	Tot.		
Sportpark	Vereniging	Senioren	35+/45+	Veteranen	G	JO19 (11:11)	MO19 (11:11)	JO17 (11:11)	MO17 (11:11)	JO15 (11:11)	MO15 (11:11)	JO13 (11:11)	MO13 (11:11)	JO12 (11:11)	JO11 (7:7)	MO11 (7:7)	JO9 (7:7)	Total	Senioren	Total
De Eikelhof	vv Bennekom	11				6	1	7	1	7	1	7	1	1	13	1	7	63		63
Peppelen steeg	Blauw Geel '55	11				2		3	1	4	1	5			12		7	46		46
	v.v. Edesche Boys	1															1	2	3	5
	Totaal	12				2		3	1	4	1	5			12		8	48	3	51
Inschoten	DTS Ede	13				3		6	2	8	1	8	1	1	12		6	61		61
Hoekelumse Eng	Ede/Victoria	7			1					1		1			2		1	13		13
	F.C. Jeugd														1		2	3	7	10
	K.S.V. Fortissimo	3				2	1	3	2	5	1	6	1		6		4	34	2	36
	Totaal	10			1	2	1	3	2	6	1	7	1		9		7	50	9	59
Allemanskamp	v.v. Advendo '57	7	1			1		2		3		2			3		3	22		22
t Meuleveld	S.V. Harskamp	4								1		1			2		1	9		9
De Wormshoef	v.v. Lunteren	8	2			2		2		2	1	4			4		4	29		29
Kastanjebos	SV Otterlo	4	1	1		2		2		1		2			2		3	18		18
De Beek	SDS '55	6	1					1	1	1		1			2		3	16		16
Gemeente Ede		75	5	1	1	18	2	26	7	33	5	37	3	2	59		42	316	12	328

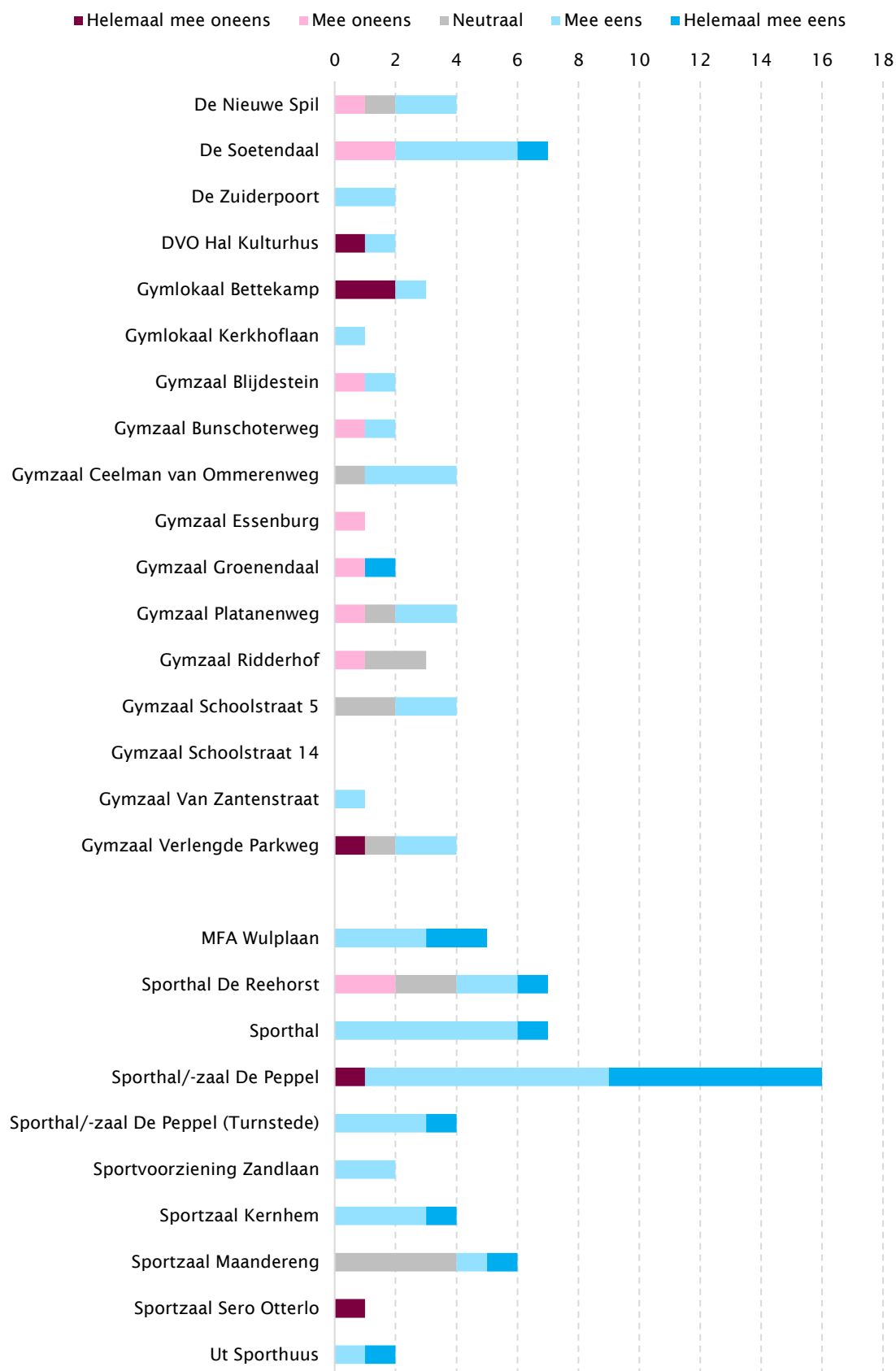
Kaart b.1 Sportaccommodaties gemeente Ede



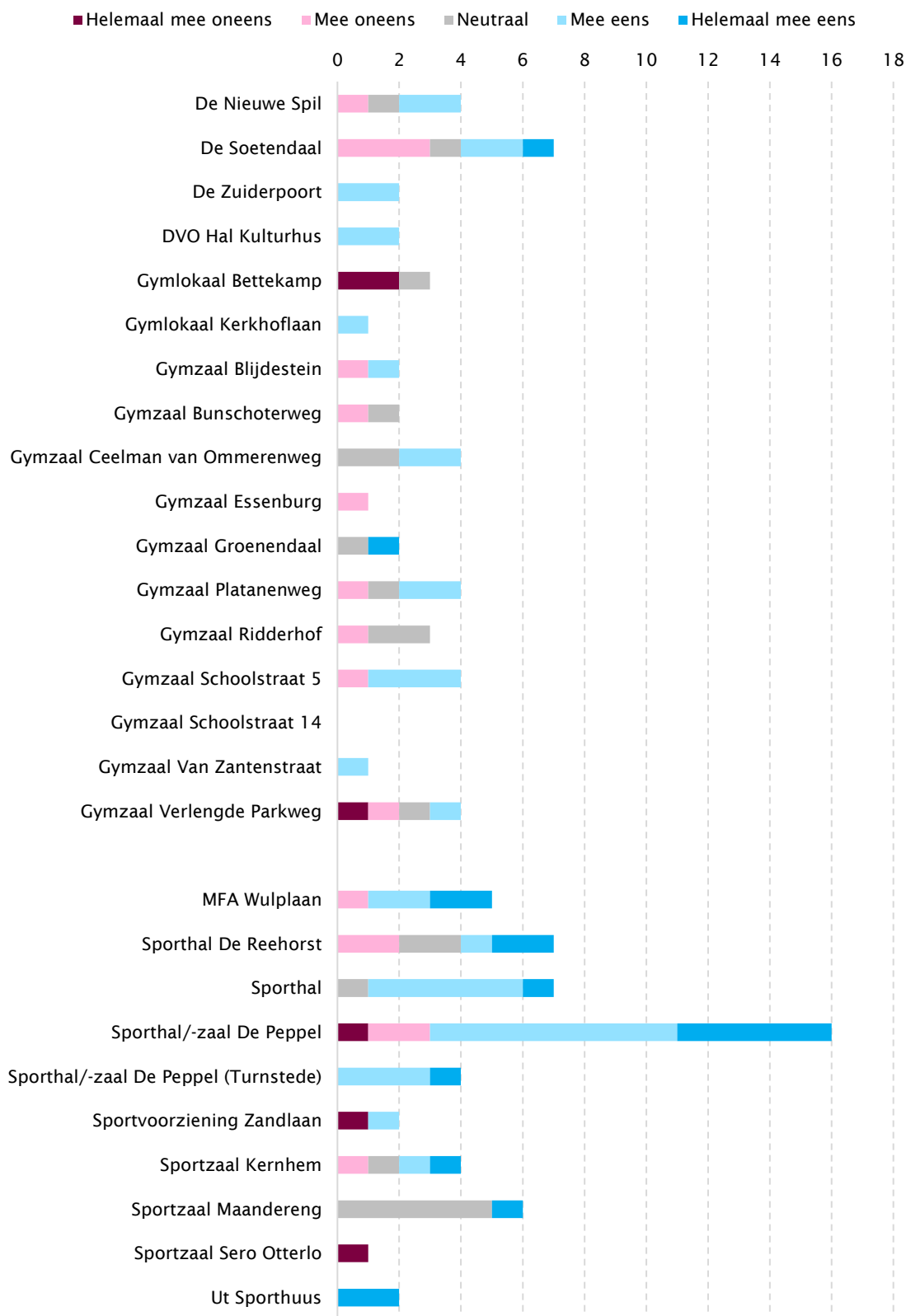
Tabel b.2 responsoverzicht gebruikersonderzoek

	Uitgenodigd	Gereageerd	Respons
Verenigingen	45	21	47%
Onderwijsinstellingen	69	39	57%
Totaal	114	60	53%
Overig	0	2	.

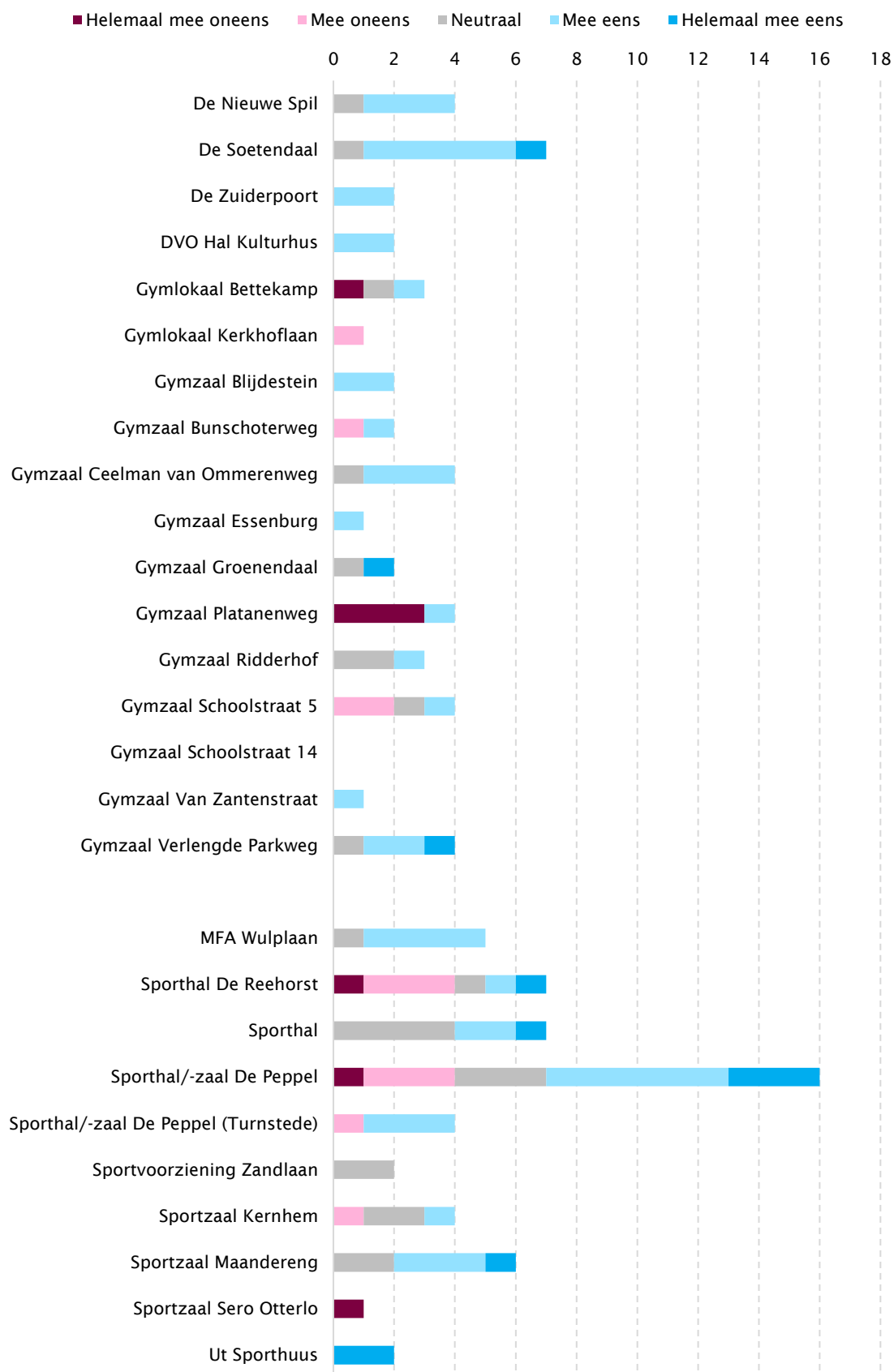
Figuur b.2 Ik ben tevreden met de kwaliteit (staat van de materialen, vloeren, e.d.)



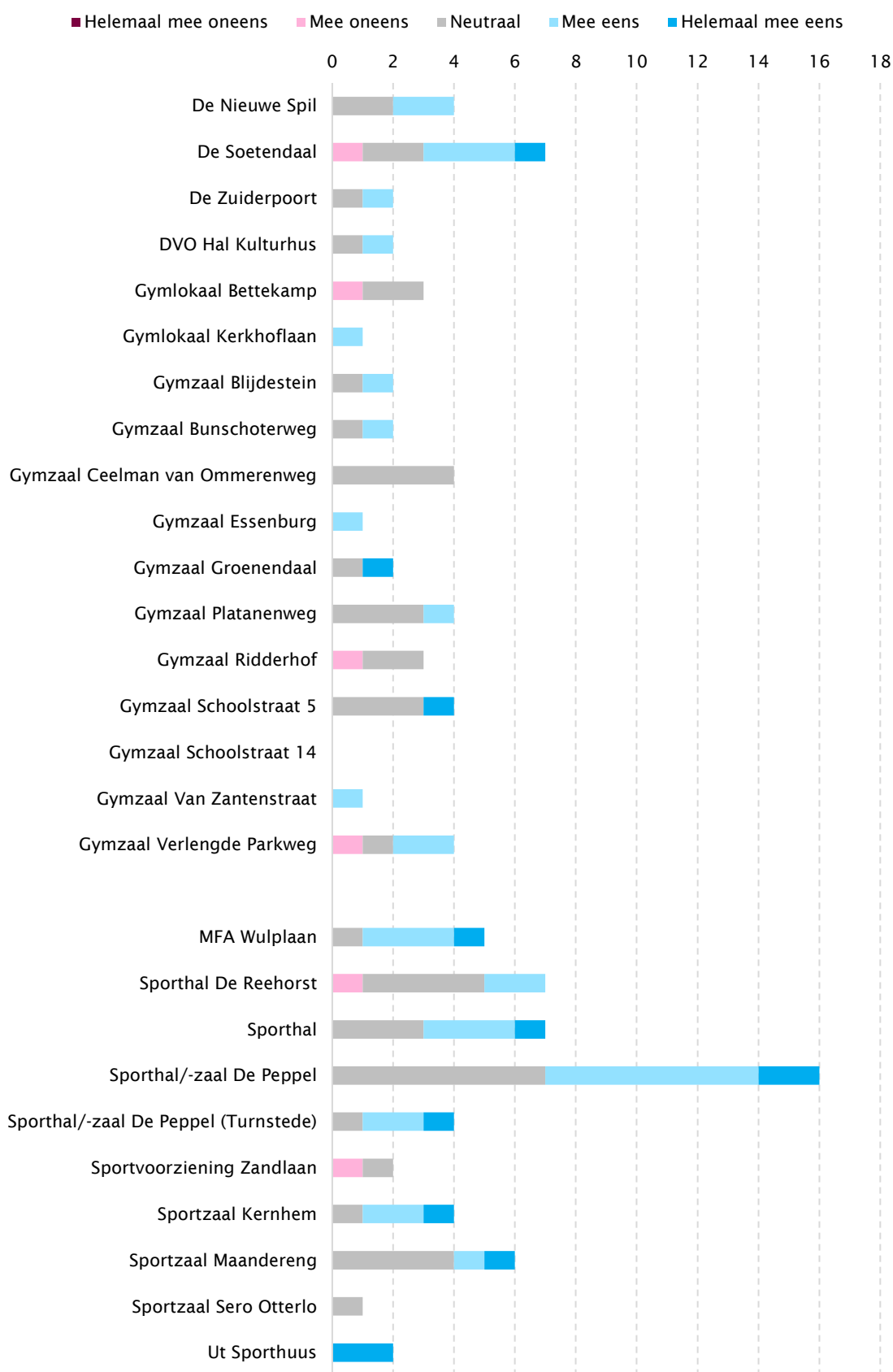
Figuur b.3 Ik ben tevreden met de voorzieningen en functionaliteit (belijning, materialen, publieksruimte, e.d.)



Figuur b.4 Ik ben tevreden met het beschikbaar aantal uren, absolute aantallen



Figuur b.5 Ik ben tevreden met de prijs-kwaliteitverhouding, in absolute aantallen



Bijlage 2 Toelichting rekenmodel

Het ruimte-instrument gaat uit van harde gegevens. Dat wil zeggen dat de berekeningen worden gemaakt aan de hand van duidelijk te kwantificeren gegevens zoals velden-, banen-, team- en ledenaantallen, en planningsnormen. Tenzij anders aangegeven zijn de velden-, banen-, team- en ledenaantallen aangeleverd door de gemeente en door de gemeente ter controle voorgelegd aan de verenigingen. De gebruikte planningsnormen en richtlijnen zijn vastgesteld door VNG, de betreffende sportbonden en koepelorganisatie NOC*NSF, en afkomstig uit het Handboek Sportaccommodaties.

De velden- of banenbehoefte die op basis van het ruimte-instrument worden gepresenteerd, moeten worden gezien als een indicatie en een richtlijn. De uitkomsten mogen daarom niet zonder meer worden vertaald naar de praktijk, maar moeten worden getoetst aan de werkelijke situatie (bij de verenigingen).

De gepresenteerde velden- of banenbehoefte is gebaseerd op de behoefte van het aantal teams (die ingeschreven staan bij een bondscompetitie) of ingeschreven leden. De velden en banen worden veelal meer gebruikt. Toernooien, interne competities en overige activiteiten worden niet meegenomen, waardoor de behoefte (en belasting) hoger kan uitvallen dan hier gepresenteerd.

Als planningshulpmiddel voor veldsportaccommodaties zijn in algemene zin drie begrippen van belang, namelijk belastingcoëfficiënt, normteams en planningsnorm.

Belastingcoëfficiënt

De belastingcoëfficiënt geeft per type team aan wat de belasting is van dat type team voor het sportveld. Er bestaat een groot verschil in de beschadiging van het veld als gevolg van een pupillenwedstrijd in vergelijking met een seniorenwedstrijd. Niet alleen duurt een pupillenwedstrijd korter dan een seniorenwedstrijd, ook is er sprake van een aanzienlijk geringere belasting van het veld per speler. Hierdoor kunnen niet alle teams als gelijkwaardig worden beoordeeld. Om de behoefte van de sportverenigingen naar sportvoorzieningen te bepalen, is door NOC*NSF voor de teamsporten een vertaling gemaakt naar belastingcoëfficiënten. Dit betekent dat een senior competitieteam op een eenheid van 1,0 wordt gesteld en de overige teams hieraan worden gerelateerd.

Normteams

Op basis van de belastingcoëfficiënten worden de andere teams omgerekend naar seniorteams. Een seniorteam kent een belastingcoëfficiënt van 1, terwijl veel andere teams een lagere belastingcoëfficiënt kennen. Door de andere teams te vermenigvuldigen met de eigen belastingcoëfficiënt, wordt de belasting uitgedrukt in de belasting van seniorteams. Het resultaat van de optelling van deze omrekening wordt het aantal normteams genoemd. Een vereniging met relatief veel jeugdteams heeft dus een relatief lager aantal normteams dan een vereniging met vooral seniorenteams.

Planningsnorm

Een planningsnorm is een hulpmiddel waarmee in een bepaalde lokale situatie uitgaande van een bepaalde sportbehoefte omvang en inrichting van nieuwe en/of bestaande sportaccommodaties nader vorm en inhoud kan worden gegeven.

Toelichting behoeftebepaling voetbalvelden

Het benodigd aantal voetbalwedstrijdvelden kent een cultuurtechnische en een organisatorische component. De cultuurtechnische component geeft aan hoeveel velden er nodig zijn zodat de kwaliteit van de velden gewaarborgd blijft. Dit gebeurt op basis van belastingcoëfficiënten. De organisatorische component wordt bepaald door de bruto- en netto speeltijden van de teams.

Belangrijke uitgangspunten bij de bepaling van de wedstrijdvelddenbehoefte zijn dat:

- (1) De (natuurgras)velden in goede kwaliteit verkeren en goed beheerd en onderhouden worden;
- (2) Een evenwichtige wedstrijdplanning wordt gemaakt;
- (3) Er voldoende pupillendoeltjes aanwezig zijn zodat twee zeven-tegen-zeven-velden op één volledig wedstrijdveld kunnen worden uitgezet.

Het benodigd aantal trainingsvelden wordt bepaald aan de hand van de indicatieve trainingsuren. De planningsnormen gaan uit dat elk team globaal genomen twee maal 80 minuten traint gedurende 40 weken. Afhankelijk van de ambitie van de vereniging (of specifieke teams) kan een verschil optreden tussen de indicatieve berekening en de werkelijke situatie.

Belangrijke uitgangspunten bij de bepaling van de trainingsveldenbehoefte zijn dat

- (1) De trainingsvelden de afmetingen hebben van een wedstrijdveld;
- (2) Alleen het eerste elftal gebruikmaakt van een heel veld. De overige teams worden geacht met meerdere teams tegelijkertijd te trainen op het trainingsveld (twee elftallen of vier zeventallen per training/veld);
- (3) De trainingsvelden afgestemd zijn op het beoogde gebruik. Een trainingsveld moet ook gebruikt kunnen worden onder minder gunstige omstandigheden;
- (4) Er een efficiënte indeling en benutting van de trainingsvelden bestaat. Dat wil zeggen dat de gebruiker zich moet aanpassen aan de tijden;
- (5) Er geen trainingen plaatsvinden op de natuurgraswedstrijdvelden.

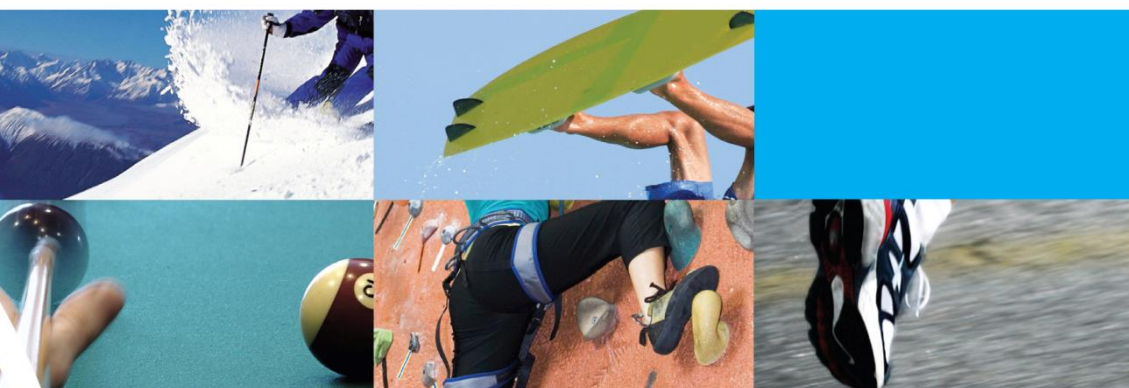
Bijlage 3 Tekstuele bijdragen gebruikersonderzoek

- Wat betreft gymzaal Bettekamp: De zaal zelf (vloer/belijning) is in orde. Veel van de materialen zijn oud en versleten. Er zijn veel te weinig (zachte) ballen. De berging kan niet worden afgesloten (gordijn (net) is veel te kort.. De leggers van de turnbrug steken vaak door het net de zaal in wat voor gevaarlijke situaties zorgt. Vorig jaar hebben wij een periode gebruik moeten maken van de gymzaal in Kernhem en daar hebben wij gemerkt hoe het ook kan!
- Essenburg wordt op dit moment gerenoveerd.
- Meer ruimte voor scholen om flexibeler in de gymzaal te kunnen sporten. Als kinderen kleding vergeten mee te nemen, kunnen we als school niet meer terug naar binnen, omdat de gym uren strak zijn.
- Materialen zoals badminton rackets zijn niet aanwezig ook pittenzakjes niet. Dit zijn materialen die in elke gymmethode gebruikt worden.
- De materialen moeten gecontroleerd worden aan de hand van de KVLO lijst. Het geluid van de installaties moet zachter
- Ik zou een pleidooi willen houden voor onze school de Groene Vallei om gebruik te mogen maken van de sportzaal aan de Groenendaal i.p.v. de Peppel. De sportzaal van de Groenendaal zit naast de school!! De loopafstand voor jonge kinderen naar de Peppel betekent 15 min heen en 15 min terug. Verloren onderwijstijd. Jammer dat de Groenendaal gaat verdwijnen.
- We hebben eigen gymzaal
- De urenrooster wordt te strak aangeboden. Hierdoor verwacht de gemeente dat er groepen halve lessen of lessen in de pauzes worden gegeven. Ook is het op een dag soms "raar" indelen met drie scholen op een dag in een zaal. Het sluiten van de Bennekomse sportzaal aan de Schoolstraat was dan ook een onprettige verrassing.
- flexibele inzet van binnen en buitenaccommodaties mogelijk maken zodat je bij mooi weer kunt ruilen van bijv. sportpark Hoekelum en gymzaal
- De aanwezige materialen zijn voldoende om de basislessen te geven. Wat ons betreft zouden er best meer materialen aanwezig mogen zijn.
- Gymzaal aan de Schoolstraat 5 is te klein en verouderd
- Verschillende leerkrachten bewegingsonderwijs bij ons op school merken vaak met materialen klaarzetten dat er spullen kapot zijn (gebogen - niet goed opgeruimd - slordig opgeruimd). Dit is erg vervelend. Er is een grote slijtage in korte tijd. Dit kan beter bijgehouden worden. Graag zouden we ook zien dat kwijttraken van kleine materialen of kapotte materialen zo snel mogelijk vervangen kunnen worden.
- Gebouw Blijdestein is verouderd. De kasten incl. materiaal ook. Graag een verbetering hiervan. Tip: betrek scholen hierbij.
- Het is ons niet duidelijk welke materialen in de voorziening zouden moeten zijn om de lessen bewegingsonderwijs te geven. Daarover zijn heel verschillende ideeën en documenten. We zouden dat graag helder hebben.
- Elk schooljaar is het weer een hele puzzel om in samenspraak met andere Bennekomse basisscholen het gymrooster rond te krijgen (het toebedeelde aantal uren zoveel als mogelijk aansluitend i.v.m. klaarzetten materialen en ingeroosterde gymdocent). Als de gemeente Ede dan ook ineens een gym-locatie sluit kan dan voor behoorlijke problemen/ frustraties leiden. Wat mij betreft liever 1 keer met Sportservice Ede en afgevaardigden van de Bennekomse basisscholen om de tafel (dat heel wat heen en weer gemail en 3 keer een overleg plannen) en

het plan aftikken. Verder hebben wij niet echt klachten: m.n. in de Soetendaal komen we soms materiaal tekort: moeten er aanpassingen gemaakt worden op de methodes.

- Sporthal De Peppel is een uitstekende accommodatie voor verenigingen. Voor het basisonderwijs een stuk minder. Er zijn geen touwen en geen klimrekken... Kinderen hebben deze toestellen echt nodig. De ruimte is erg groot en als er 3 groepen naast elkaar gymmen kun je je niet verstaanbaar maken.
- Het gebruik van de zgn. 'druppel' om binnen te komen. Deze is gelinkt aan gezette tijden wat wel eens tot een dichte deur leidt. Ook is het niet wenselijk dat leerkrachten de gymzaal moeten verlaten om de voordeur open te doen i.v.m. toezicht op de leerlingen. Er is niet altijd een beheerder aanwezig zodat we niet altijd met onze vragen terecht kunnen.
- In beide zalen zou een EHBO doos beschikbaar moeten zijn. Dit is niet het geval. Of is de afspraak dat scholen zelf hun EHBO-koffer meebrengen?
- meer kleine materialen
- Het betreft een hal die is aangepast voor sport op een terrein (Kop van Deelen).
- De zaal is meer dan 40 jaar oud. De zaal is erg verouderd en materiaal is verouderd en schaars. Ook is de zaal op verschillende aspecten niet meer veilig.
- Ja zou wenselijk zijn als onderwijs instellingen in ieder geval voorrang hebben op derden. Wij zijn namelijk altijd gebonden aan de tijden van de school.
- Omdat wij HBO studenten opleiden zou het fijn zijn wanneer er Wifi beschikbaar is. Voorts is het assortiment klein materiaal te klein en kwantitatief te weinig. Weliswaar hebben we in beide zalen een eigen kast maar het zou helpen wanneer we daar haken in mogen hangen zodat we de ruimte beter kunnen benutten. Vanwege de opleiding tot vakleraar bewegingsonderwijs moeten wij ook eigen vaardigheidstraining doen m.b.t. springen op volwassen niveau en dus de beschikking hebben over goedgekeurde minitramps en dito valmatten. Volgens mijn informatie van mijn collega zijn de matten in beide gymzalen niet veilig.
- Ik vind het prijspeil voor de Soetendaal voor verenigingen veel te hoog. Ik denk dat het zeker uit verhouding is ten op zichten van de buitensport. De inrichting van de zaal blijft achter. Er is niets geïnvesteerd in de zaal de afgelopen 25 jaar. Sanitair is altijd vies en stinkt!
- Geen verdere wensen. Alles compleet.
- Geen
- Dat er beter schoongemaakt wordt. Zeker de vloer en het sanitair. De toiletten in de kleedkamers ruiken naar urine.
- Verlichting (LED) is niet ideaal voor onze sport
- geen wensen
- Tarieven zijn te hoog voor het gebodene als het om de sporthallen gaat. Betreft kwaliteit hele gebouw (Reehorst) voorzieningen (zandlaan) en de totale prijs in relatie tot omliggende gemeente.
- Na jaren (9 jaren) gebruik hebben kunnen maken van de Platanenweg werd ineens duidelijk dat komend seizoen de zaal aan een andere club is verhuurd. Hier waren wij niet op voorbereid. We zijn nu genooddaakt uit te wijken naar de DVO-hal Bennekom. Deze is duurder en het (te) late tijdstip kost ons een groot aantal leden..... We hebben er maar zo rond de 100.
- Dringend verzoek om bij aanschaf van nieuwe toestellen in de zalen dit in overleg te doen met de gebruikers. Sommige zalen ONTBREKEN noodzakelijke toestellen. Sommige zalen staan ONZINNIGE toestellen: duur maar nooit gebruikt. Reacties op klachten ingediend dienaangaande worden niet naar tevredenheid behandeld
- Het zou makkelijk zijn wanneer het digitale scorebord draadloos te bedienen is. De afstap van de tribune is vrij hoog en niet voor iedereen te doen.

- Soetendaal:regelmatiser aanvulling kleine materialen. Ballen hoepels touwen blokken pilonnen. Glijplank als aanvulling op vaste inventaris.
- Met het afstoten van de "gewone" gymzalen door de gemeente Ede is het gymonderwijs op de basisschool achteruitgegaan. Lesuren gaan verloren met het lange heen en weer lopen. Lesuren verdwijnen ook. De "gewone" gymzaal is in de buurt van de scholen. Een pleidooi voor het weer "invoeren" van de gymzaal i.p.v. De Peppel.
- Een verzoek om gebruik te mogen maken van de sportzaal aan de Groenendaal zolang deze nog er nog is en alle materialen daar aanwezig zijn.



Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl